

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

II/82.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

Választási (bizottsági) ígérek

Az Országos Választási Bizottság elnöke szerint a bizottság hétfő este 8 órakor abban a helyzetben lesz, hogy közölni tudja a listás parlamenti mandátumok pártok szerinti elosztását. Az egyéni választókerületekről ekkor már személyre szóló eredmények lesznek a bizottság kezében. Ez hangzott el szombaton a nemzetközi sajtótájékoztatón, ahol Németh János, az OVB elnöke, valamint Kara Pál, a bizottság titkára tájékoztatta az újságírókat. Az első fordulónál kapcsolatban kevés kifogás érkezett. Mindössze három esetben volt vitás a területi listás eredmények kiszámítási módja. A választások tisztaságát kétségbe vonó panasz nem érkezett.

Sok jogos kifogás érte viszont a számítástechnikai feldolgozó rendszert. Az első forduló tapasztalataiból okulva a második fordulón az egyéni választókerületekből be fogják kérni a jegyzőkönyveket amint azok elkészülnek. Így az OVB időközben az ország lakossága elé állhat összesítő eredményekkel. Kara Pál úgy vélekedett, hogy vasárnap este 10 órától várható az egyes kerületek eredményeinek ismertetése, hétfő reggel pedig már ismert lesz valamennyi egyéni kerület győztesének neve. Hogy az egyes pártok hány mandátumhoz jutottak az országos listán, az hétfő estére derül ki, azt viszont, hogy pontosan mely személyek kapják ezeket a mandátumokat, csak kedden tudhatjuk meg.

Németh János felhívta a figyelmet arra is, hogy Budapesten egy-egy területi listás mandátumhoz esetenként 36-37 ezer szavazat is szükségesnek bizonyult, míg van olyan vidéki választókerület, ahol elméletileg 2000 voks is elegendő lehet a második fordulónál. Az OVB elnöke szerint ez a választási rendszer igazságtalan, de pártatlan, mert minden pártra nézve egyformán igazságtalan.

(további részletek a 4. oldalon)

Kormánykoalíció a baloldallal?

Vasárnap reggel szerte Görögországban kinyitották a szavazóhelyiségeket, hogy fogadják a csaknem nyolcmillió választópolgárt. A törvény szerint „napkelte után napnyugtáig” tart a szavazás, amelynek résztvevői 25 párt között válogathatnak. A kezdetben csendes választási kampány eldurvult: szombaton délután Szalonikiben összecsaptak a két legnagyobb párt – a Mozzgalom (PASZOK) hívei. A jobboldaliak szocialista választási pavilonokat vertek szét.

Papandreu, a PASZOK vezetője szombaton – amikor a politikai nyilatkozat már tilos volt – „üzent” a népnek. Üzenetének lényege, hogy pártjának

elsősége esetén azonnal koalíciós javaslatot tesz a kommunisták vezette baloldallal és a Nemzeti Újjászülts Pártjának (DIANA). Micotakis, az ND vezetője viszont utolsó megnyilatkozásában is kizárta mindenféle koalíció lehetőségét, mondván, hogy „nem akar kockáztatni”; a válság megoldását erős egypárti kormány szavatolná.

A megfigyelők ugyanakkor csaknem biztosra veszik, hogy az egypárti kormányzás ideje végleg lejárt, s a vasárnapi választások új, kis pártokat juttatnak politikai szerephez. Így a Zöldeket és a DIANA-t, esetleg másokat is a Baloldali Koalíción kívül.

Bíborosunk a szavazásról

Az esztergomi Tanítóképző Főiskolában berendezett választási körzetben adta le szavazatát Paskai László bíboros-prímás, esztergomi érsek, aki elmondotta: – Azzal a gondolattal jöttem ide, hogy a mai szavazás véglegesíti azt a folyamatot, amely hosszabb ideje elindult Magyarországon, s amely meghozza a demokráciát és a magyar népek. Bizom abban, hogy gazdaságilag éppúgy, mint erkölcsben jobb és szebb országot teremt ez a szavazás.

Nem képviselhetjük Erdély magyarságát?!

Románia „csomagtervet” állít össze a Magyarországhoz fűződő kapcsolatok „jelentős, építő és realista” intézkedésekkel való rendezése céljából, és ennek előkészületei „előrehaladott állapotban vannak” – jelentette ki Celac román külügyminiszter, aki a romániai Magyar Szónak adott interjút. Románia készen áll arra, hogy a megalakuló magyar kormány előterjesse javaslatát. „Lehet, hogy magasabb szinten újra felvetünk néhányat a magyar fél javaslatai közül is” – fűzte hozzá. Celac úgy vélekedett, hogy „bizonyos nehézségek merültek fel az utóbbi időkben”. Ezért „felelős magyar hivatalos személyek különböző nyilatkozatait és lépéseit”, „a választási kampány érzelmi töltetének enyhé túlzását” kárhoztatta. Azonban a román kormány eltökélte szándéka, személy szerint pedig az ő kötelessége munkálkodni a Románia és Magyarország közötti kapcsolatok érdemi javításán. Arra a kérdésre válaszolva, hogy elismeri-e a román kormány Magyarország jogát a Románia területén élő magyarok sorsával foglalkozni, Celac ezt válaszolta: – Azokon a megbeszéléseken, amelyeket Horn Gyulával folytattam, a kérdések építő megközelítése és a normális hangvétel jellemezte. Horn Gyulával – állította Celac – „egyértelműen megállapodtunk abban, hogy egyetlen civilizált európai állam sem formálhat jogot más állam honpolgárainak politikai képviselésére”.

Az amerikai képviselőház emberi jogi testületében pénteken élénk érdeklődés középpontba tűzték napirendre a közelmúltban Marosvásárhelyen történteket. Hámos László, az amerikai magyar emberi jogi alapítvány elnöke és Kürti

László, az American University tanára kimerítően ismertette, hogy mi történt valójában Marosvásárhelyen, hogyan és miért támadtak a sovinszta bandák az elemi nemzeti jogait békésen kérő magyarokra. Megvilágították a kérdés történelmi hátterét, s mindkét előadó bírálta az amerikai kormányzat tartózkodó álláspontját, amellyel egyenlőségjelet próbál tenni az összecsapásokban részt vett románok és magyarok közé. Feltűnést keltett Dorin Tudoran megnyilatkozása. Az ismert román költőt 1986-ban többek között azért kényszerítette emigrációra a Ceausescu-rendszer, mert Király Károly Szócs Géza oldalán az ENSZ-hez intézett levélben kiállt a kisebbségi jogok mellett. Tudoran, aki most az Amerika Hangja munkatársa, megbízható forrásokra hivatkozva visszhangozta a román kormány magyar részről határozottan visszautasított kijelentéseit, miszerint magyar turisták provokációi, a román zászlók letétele, megtagadása váltották ki a történeteket.

Tiltakozást jelentett meg a Vatra Romaneasca a Tinerul Liber című napilapban Petrescu román kultuszminiszter-helyettes nyilatkozata miatt. Petrescu a Magyar Rádióknak és a Magyar Televíziónak adott interjúban hisztérikus, sovinszta szervezetnek minősítette a Vatra Romaneascát, amely szerinte minden politikai kultúrát nélkülözve működik. – Megengedhetetlen – szól a nyilatkozat –, hogy egy ilyen beosztásban lévő hivatalos román személy így minősítsen egy szervezetet, amely alapszabályában és programnyilatkozatában a román nép törekvéseit fejezi ki.

A Vatra Petrescu azonnali eltávolítását követeli, mert „jelenléte súlyos teher a minisztériumban”.

Mercedes helyett bicikli

(Egyre többen kerekéznek az NSZK-ban. Cikkünk az 5. oldalon)

A betegség ne legyen politikai tényező

(Interjú egy orvos-képviselőjellel a 4. oldalon)

Ők így „választottak”

A rendszerváltás hordaléka

A Magyar Október Párt cirkusznak minősítette a magyar parlamenti választásokat. Bejelentették, a választási törvény módosítása érdekében 1995-ig, vagyis a következő választásokig tüntetni fognak a parlament előtti parkban. Két hete felvertek három sátrat – és azóta oda költöztek. Az államfők fogadására szolgáló tér gyepe mindig van három-négy aktivistájuk, aki ráér „kempingezni”.

Az SZDSZ a Beszélő című lapban sajnálkozását fejezte ki, hogy dr. Krassó György, a Magyar Október Párt elnöke „az MSZMP-nél is szélsőségesebb” követelést hirdet. A tiltakozás akár a cigánytáborokhoz is hasonlítható formája nem zavarja a Szabad Demokratákat.

A Magyar Demokrata Fórum sajtótájékoztatóján Antall

József elnököt is megkérdeztem ugyanerről. Ő másként fogalmazott:

– Remélem, működőképes, jó Országgyűlése lesz Magyarországnak, amely az ilyen ügyek megoldására is képes lesz, ha addig ezt a kormány nem tudná megoldani.

Bánffy György színművész, az MDF színeiben indult képviselőjelölt ehhez még hozzátette:

– Három éve a kocsim két kerekével ráálltam a fűre. Parkrongálásért 600 forintra megbüntettek. Most meg nincs annyi kurázi a rendőrökben, hogy elzavarják őket, mert egy politikai párt égisse alatt tapossák ki a fűvet?!

Kép és szöveg: V. Paizs Gábor

Háromszáz külföldi újságíró Budapesten

Hogyan hat a japánokra a magyar demokrácia?

Nem mondanám, hogy a választásokra érkezett külföldi tudósítók nincsenek biztonságban: éppen a Belügyminisztérium Zrínyi utca 5. szám alatti Művelődési Központjában nyitották meg a tájékoztató irodát több mint két hete. A tegnapi szomorkás esőben is eljöttek jó háromszázan sok országból, bár ez a létszám ugyan csak negyede a két héttel ezelőttinek. Akkor több mint ezerkétszáz nyugati, keleti és mindenféle égtájról érkezett TV-s, rádiós, újságíró vallatta a tizenkét párt képviselőit. Tegnap persze már csak hatot vallathattak, de mind a hat felkészülten várta a legvadabb kérdéseket is.

Bejött egy japán fotós, nem is akármilyen tokiói laptól, és ezúttal nem sópító angolsággal kijelentette: – Köszönöm az eligazítást, de itt van a táskámban a Budapest-térkép,

tetszenek tudni, nálunk Tokióban minden van!

Már-már felderültünk az egykori felsőgödi viccen! Ha valaki nem ismeri: a Japánból visszafele vonatjegyet váltó magyar parasztot megkérdezte a japán pénztáros kisasszony: Felső- vagy Alsógödre kér-e jegyet? Szóval már majdnem elmondtuk neki ezt a sztorit, amikor japánunk holtta vált képpel közölte:

– Minden térképetem a teljes fotós felszerelésemet elvették. Kirabolnak, s a táskámat kitörték könyveikkel. Még Tokióban!

Néhány nyugati fotóriporternek igazán kigördült a könnye. Hiszen tudnivaló mit jelent üres táskával, jól átvert állapotban átrepülni a fél földgömböt a magyar választások végett. Szóval kollegialitás mindenütt van.

Folytatás a 4. oldalon.

A Szovjetunió és az USA között

Lehültek a kapcsolatok?

A litván kérdés, valamint a szovjet álláspontnak a fegyverzetkorlátozásban tapasztalható megmerevedése miatt lehültek a két nagyhatalom kapcsolatai és növekedett a bizonytalanság Mihail Gorbacsov helyzete, jövője körül – írták vasárnap a külügyminiszeri találkozót értékelve a vezető amerikai lapok. A New York Times és a Washington Post egybehangzó véleménye szerint katonai és konzervatív politikai körök nyomása állhat amögött, hogy a szovjet fél visszalépett egy korábbi engedménytől a START-tárgyalásokon: értesüléseik szerint Moszkva februárban elfogadta, hogy ne maximálja a tengeri indítású robotrepülőgépeket, ezáltal viszont igényelte korlátozásukat. Az amerikai fél az igen nehezen ellenőrizhető fegyverfajtánál a készletek kölcsönös kinyilvánítását javasolta. A megállapodás a hadászati fegyvereket csökkentő szerződés egyik nyitott kulcskérdése.

A New York Times szerint a múlt heti külügyminiszeri tárgyalásokon az amerikai fél láthatóan, hogy mennyire nehéz Gorbacsov helyzete a változások közepette. Nézetük szerint összefüggés van a balti problémák és a fegyverzetkorlátozásban módosult szovjet álláspont között. – Vagy kihasználják a szovjet vezető elfogultságát a katonai körök, vagy pedig – belpolitikai okokból – szüksége van együttműködésükre, ezért engedett nekik. – A Litvániában alkalmazott szovjet „szalámitaktika” már hatással van az amerikai törvényhozásra, a közvéleményre, mutatott rá a Washington Post. A lap értesülése szerint Sevardnadze külügyminiszter világosan megmondta amerikai kollégájának: mélyen aggasztja, hogy váratlan incidens robban ki Litvániában, amely ellenőrizhetetlenné teszi a helyzetet.

Az amerikai kormány a litván kérdésben növekvő mértékű megértést mutat Moszkva álláspontja iránt. Válatlanul szögesen eltérnek, de közelednek a vélemények a német kérdésben, míg a START- és az európai haderőcsökkentési egyezmény terén nehéz kérdések várnak megoldásra, hogy idén aláírassák a szerződéseket. E tanulságok vonhatók le a szovjet és az amerikai külügyminiszter kijelentéseiből háromnapos tárgyalásaik után. Baker és Sevardnadze május 16–19. között a Szovjetunióban, Dagomisz

Fekete-tengeri üdülőhelyen vagy Moszkvában folytatja a június eleji washingtoni csúcstalálkozó előkészítését.

Bush elnök, aki pénteken több mint kétórás megbeszélést folytatott Sevardnadzével, újra leszögezte: ha a szovjet vezetés nem oldja meg békésen, tárgyalásos alapon a litván válságot, ez visszavetheti a két nagyhatalom kapcsolatát. Am Baker a sajtó előtt elismerően méltatta, hogy a litván vezetés elfogadta a népszavazás és a folyamatosság elvét. Baker először beszélt arról, hogy az ügyben figyelembe kell venni a gazdasági kapcsolatokat, a területi kérdéseket. „Elismerjük, hogy e folyamat fokozatos lesz” fogalmazott meglepő összhangban a szovjet állásponttal.

Sevardnadze a haderőcsökkentés és a kétoldalú kapcsolatok, a világpolitikai kérdéseiben általában jóval derűlátóbban ítélte meg a találkozón elért eredményeket és a távlatokat Baker-nél. Sevardnadze javaslata, hogy a bécsi hagyományos haderőcsökkentési tárgyalásokon 500-ban maximálják a más országokban telepített szovjet, illetve amerikai harci gépek számát, s a légi erő többi vitatott kérdését tegyék félre, Baker szerint Washington számára elfogadhatatlan. Így nehéz lesz az egyezmény fő vonásaiban a csúcson megállapodni. A szovjet kormány válatlanul ellenzi, hogy az egyesült Németország a NATO tagja legyen, de Sevardnadze ismételt hangúlyozta: – Ez nem az egyetlen lehetőség, hajlandók valamennyi érdekelt számára elfogadható megoldást keresni. – Ezek között említette, hogy Németország egyidejűleg mindkét szövetség tagja legyen. Sevardnadze sikraszállt azért, hogy a két katonai szövetség helyett fokozatosan a helsinki folyamat keretében teremtsenek biztonsági struktúrákat, rendezzenek európai csúcstalálkozókat, működjenek a külügyminiszterek állandó bizottsága.

Baker azt mondta, hogy a „párhuzamos” német tagságról most hallott először. Washington kész ugyan intézményesíteni a helsinki folyamatot, de nem hajlandó a NATO katonai szerepének csökkentésére vagy helyettesítésére. Azt a felújított szovjet javaslatot, hogy kapcsolják be az ENSZ-t a közel-keleti kérdés megoldásába, amerikai részről ismét időszerűtlennek

ítélték. Baker ugyanakkor a szovjet zsidókat Izraelbe szállító közvetlen légi járatok megindítását sürgette, egyúttal javasolta: kérjen Moszkva Izraelről biztosítékot arra, hogy az emigránsokat nem telepítik a megszállt területekre. (Moszkva erre hivatkozva nem indít közvetlen járatokat, ezért utaznak az emigránsok Budapest és más városok érintésével.)

Alapos és szabad eszmecserére és a szovjet-amerikai kapcsolatok tekintetében a bizalom kiszélesítésére számítanak a Bush elnökkel folytatandó tárgyalásokon – jelentette ki a Pravda tudósítójának nyilatkozva Gorbacsov. Utalt arra, hogy Európa is fontos helyet foglal el majd a megbeszélések napirendjén. A szombaton már előzetesen közzétett, rövid interjúban hangsúlyozta, hogy az amerikai elnökkel létrejövő találkozásán megvonják a máltai csúcs óta elvégzett munka mérlegét, s konkrét megállapodásokra juthatnak, mindeközül a fegyverzetkorlátozás és a leszerelés területén. Ettől függ elsősorban a találkozó sikere. A szovjet elnök a világpolitika fontos tényezőjének minősítette a szovjet-amerikai kapcsolatokat.

Emlékeztetett arra, hogy az őszinte eszmecserékben pontosabban kirajzolódjanak a két ország nézetei és érdekei. Keresik annak az útját, hogy miként lehetne ezeket más országok, az egész világ érdekeivel ötvözni, természetesen figyelembe véve az eltérő világnézeteiket, az egész világ előtt álló problémákat.

Az európai kérdéseket érintve Gorbacsov emlékeztetett arra, hogy a kontinensen a második világháború óta a legjelentősebb változásnak lehetünk tanúi. Az Egyesült Államok és a Szovjetunió ugyanakkor cselekvő és befolyásos résztvevői e folyamatoknak. A két ország is felelős azért, hogy az itt megindult változások – mindenekelőtt Németország egyesülése – konstruktív mederben haladjanak, anélkül, hogy bárkinek is károkat okozzanak, s egész Európa, az egész világ érdekeiért szolgálják.

Végezetül megállapította: a május végén kezdődő csúcs kedvező lehetőséget kínál annak ismételt felmérésére, hogyan lehetne mindkét fél részéről csökkenteni a szavak és tettek közötti szakadékot főként a gazdasági kapcsolatok terén, hiszen itt egyelőre lassan, csikorogva haladnak a dolgok.

„A pusztá életünk is veszélyben van”

Romániai magyar értelmiségiek tiltakozása

Százhuszonhét kiemelkedő romániai magyar értelmiségi a hét végén tiltakozást juttatott el az Ideiglenes Nemzeti Egységtanácshoz és a bukaresti kormányhoz. Ebben elítélik a jelenlegi román vezetést, amely „fedezi és támogatja” a többségi szélsőséges nacionalista körök agresszív kisebbségellenes tevékenységét. A főként kolozsvári írók, művészek egyetemi tanárok, orvosok, történészek és egyházi személyiségek tiltakozását az ENSZ emberi jogi bizottsághoz, az Európa Tanácshoz és több nemzetközi szervezethez is elküldik.

„Tájékoztattuk a központi államigazgatás képviselőit, hogy a magyar kisebbség által is lakott területeken nem a helyi tanácsok és a rendfenntartó erők, hanem a Vatra Romanasca szövetség kezében összpontosul a legnagyobb hatalom. A Vatra az általa szervezett provokációkkal ürügyet szolgáltat arra, hogy a román lakosságot a magyar kisebbség ellen fordítsa és brutális cselekményekkel megfélemlítse. Felelősségünk teljes tudatában kijelentjük, hogy nemcsak jogaink tényleges gyakorlása lehetetlen, hanem a pusztá életünk is veszélyben van, amint azt Sütő András író és Peter Mihály egyetemi tanár esete is bizonyítja” – áll a dokumentumban. „Tiltakozunk az ellen, hogy a román vezetést – csillapító ígéretei mellett – nemcsak teret, de hitelt is ad egy olyan szervezet magyarellenes propagandájának, amelynek programja is elárulja, hogy a célja fasiszta jellegű” – szögezi le a tiltakozás. A dokumentum rámutat: a központi vezetés gyengeségének bűne a félretájékoztatás, a torzító, uszító jellegű politika. Emiatt a román lakosság nagy része továbbra sincs tisztában a magyar kisebbség érdekvédelmi szervezetének valódi programjával és az egyetemes jogi normákkal egybehangzó törekvéseivel, s azzal sem, hogy Románia területi egységét sohasem vonták kétségbe és a romániai magyarságnak nincsenek elszakadási törekvései.

Türelmetlenséggel...

vádolta a romániai magyar lakosságot Ion Iliescu, az Ideiglenes Nemzeti Egységtanács elnöke, amikor a romániai Magyar Szó temesvári tudósítójának nyilatkozott a lap vasárnapi számában. Veszélyesnek minősítette, hogy a március 11-én elfogadott „temesvári kiáltványban” nagy hangsúlyt helyeztek a Bánság és Temesvár önrendelkezésére. Szerinte Erdélyben bizonyos körökben központi kérdés a függetlenség eszméje. Arra a kérdésre, hogy milyen körökre gondol, azt válaszolta: „Külső és belső körökre egyaránt. Olyan emberekre, akik Erdélyt önálló egységnek szeretnék, kiszakítanák Románia testéből, pedig eléggé ismert, hogy a román nép egyik legfontosabb törekvése a nemzeti állam megeremlése volt”. „Erdélyben igen sajnálatos módon régóta vannak ellenségeskedések a románok és magyarok között, de ezek a decemberi forradalom idején feloldódtak, az új világ reménye összehozta az embereket. Aztán megjelentek bizonyos szélsőséges körök és a helyzet megváltozott. Türelmetlenség jelentkezett a magyar lakosság körében. Szélsőséges megnyilvánulásokra került sor, ami igen sajnálatos, mert ebből senki sem nyeresz” – hangoztatta Iliescu.

Litvániai fejlemények

A katonai szolgálat megtagadására szólította fel a litván polgárokat a köztársasági Legfelsőbb Tanács kiáltványa, amelyet szombaton hoztak nyilvánosságra. A felhívást Landsbergis elnök írta alá. „Bár a litván hatóságok képtelenek megvédeni a litván fiatalokat az erőszakos sorozástól, mégis magukra vállalják a jogi és erkölcsi felelősségeket amiatt, hogy Litvánia állampolgárai nem hajlandók idegeneket szolgálni” – idézi a dokumentumot a TASZSZ.

A szovjet hírgyűnökség csak néhány mondatban ismertette a felhívást, ám helyt adott Ivan Matvejev tábornok, szovjet vezérkari főnök tiltakozásának. A szovjet honvédelmi minisztérium szombati közleményében hasonlóan ítéli meg a felhívást. A közlemény szerint a litván szeparatista erők tovább akarják élezni a hadseregellenes kampányt. Erre utal – írja a közlemény – hogy a Sajudis vezetői azt tervezik: minden esti és levelező tagozatos hallgatót nappali tagozatra iratnak át, hogy elkerüljék a bevonulást.

– Visszaküldtek a lengyel-litván határról egy amerikai szenátort a szovjet határőrök, akik nem ismerték el a poliukusnak kiállított litván beutazó vízum érvényét. A PAP lengyel hírgyűnökség beszámolója szerint Alfonse D'Amatót és kíséretét azzal az indokkal tartóztatták fel a határ litván oldalán, hogy az átkelőt csak lengyel és szovjet állampolgárok használhatják és a beutazáshoz szovjet vízum szükséges. A szenátor az elutasítás után a jelen lévő litván köztársasági külügyminiszternek átnyújtotta annak a szenátusi határozatnak egy példányát, amelyben az amerikai törvényhozói testület támogatásáról biztosítja a balti államot. A szovjet hatóságok a hét elején lezárták az egyetlen lengyel-litván közúti átkelőt. Itt most csak hazatérő lengyelek és szovjetek utazhatnak át.

– A szovjet belügyi csapatok alakulatai megpróbálták elfoglalni vasárnap Vilniusban a litván lapkiadó vállalat központi nyomdáját, de a nyomda dolgozói és a litván függetlenség hamarjában odasereglett hívei megakadályozták őket ebben. Amikor a belügyi csapatok néhány aleggysége megpróbált reggel behatolni a nyomdaépületbe, a nyomdászok eltorlaszolták a bejárásokat. Az épületfoglalási kísérlet híre mintegy tízezer ember sereglett a nyomda elé és az épületet körbefogva pusztá jelenlétével arra készítette a fegyveres testület tagjait, hogy letegyenek szándékukról.

A VILÁG HÍREI

– Szlovéniában, vasárnap a II. világháború óta először szabad demokratikus választások kezdődtek, amelyeken 17 párt jelöltjei indultak. A második forduló április 22-én tartják meg. A szavazás első fordulójának eredményei hétfőre várhatóak. A választók ezúttal egyrészt a szlovén köztársasági elnökség elnökére és tagjaira, másrészt a köztársasági parlament két házának küldötteire szavaztak. A közvéleménykutatások szerint a nyolc párt alkotta Szlovén Demokratikus Ellenzék, a DEMOS számíthat a legtöbb voksra. Legnagyobb versenytársa a Demokratikus Reformpárt (a volt kommunista szövetség).

– A varsói kormány hazarendelte a bejrúti nagykövetsége diplomatáinak több mint a felét, miután nemrégiben merényletet hajtottak végre a képviselőt kereskedelmi tanácsosa és annak felesége ellen. Lengyelországot is megfenyegették azóta, hogy az ország légitársasága, a LOT – a Malév charterjáratának leállítására – elvállalta a szovjet zsidók menetrendben kívüli elszállítását Izraelbe. A múlt pénteki merényletet egy „Forradalmi akcióbizottság – arab ellenállási front” – nevű csoport vállalta magára. A szervezet óva intette Lengyelországot attól, hogy segítséget nyújtson a szovjet zsidók izraeli bevándorlásához, de a LOT a fenyegetések ellenére üzemelteti charterjáratát.

– Arafat, a PFSZ elnöke pénteken Marokkóba érkezett az Iszlám Konferencia Szervezete által felállított Jeruzsálem-bizottság ülésére. A 14 iszlám állam, valamint a PFSZ képviselőiből álló bizottság a szovjet zsidók Izraelbe vándorlásáról tanácskozik a következő napokban, konkrétan arról, hogy ez a népmozgás milyen befolyással lehet az ENSZ által izraeli és arab szektorra osztott Jeruzsálem státusára.

– Kettészakadt a lett kommunista párt, amelynek most folyó rigai kongresszusáról a csaknem 800 küldött közül 240 kivonult. A feleknek nem sikerült megállapodniuk arról, hogy vajon a helyi KP is kövesse-e a litván és az észak-példát és szakítson-e az SZKP-val. A kivonulók a függetlenedés híveit, akik közölték, hogy máshol folytatják saját kongresszusukat. A frakciót főképp lettek alkotják.

– A kubai legfelsőbb bíróság pénteken elutasította két politikai elítélt fellebbezési kérelmét. Elizardo Sanchez és Abi Coabas emberi jogi aktivistát tavaly két-, illetve egyévi szabadságvesztésre ítélték, „a kubai állam lejáratajának szándékáért”, valamint „hamis és tendenciós” hírek terjesztéséért. Ezt arra alapozták, hogy az illetők a külföldi sajtó előtt bírálták a nevezetes Ochoa-per lefolytatását: kétségbe vonták a vizsgálat és a per jogszerűségét.

– A románial forradalom első napjaiban a francia sajtó hibázott, amikor helyt

adott a különböző hamis híreknek. Tömegmészárlásokról, hetvenezer áldozatról adott híreket gyakorlatilag ellenőrzés nélkül. – Erre a következtetésre jutott az egész nemzetközi sajtó, amelyet a Le Nouvel Observateur nevű francia hetilap szervezésében tartottak Párizsban. A „Románia: ki hazudott?” címmel összehívott tanácskozáson résztvevő román ellenzéki személyiségek, köztük Doina Cornea. Azonban azt hangoztatták, hogy Romániában „ma is manipulálják a híreket”, tudatosan tartanak fenn bizonyos feszültséget.

– A Nemzeti Megmentés Frontja konferenciáján bejelentették, hogy Iliescut, az Ideiglenes Nemzeti Egységtanács elnökét indítják a május 20-i elnökválasztáson. Kampánykezdő beszédében Iliescu azt ígérte, hogy a Front szabad, demokratikus Romániát teremt és teljesen szakítani akar a bukott rezsimmel. „Meg kell szabadítani Romániát az egyeduralmi gazdasági, politikai és társadalmi struktúráktól, hatékony ellenőrzés kell a hatalom felett, és be kell vezetni a helyi autonómiát” – hangoztatta. A román közvéleménykutató intézet legfrissebb adatai szerint a megkérdezettek 57 százaléka mondotta azt, hogy május 20-án a Frontra szavaz. Az Adevarul felmérése alapján a második helyen a Nemzeti Liberális Párt áll 17 százalékkal, míg a Nemzeti Parasztpárt négy, a Szociáldemokrata Párt pedig 1 százalékra számíthat.

– Az NSZK az 1964-es esztendő és a kelet-berlini rendszert elsöpörő 1989-es őszi forradalom közötti évtizedekben áruvásárlási jegyekért eszközölte ki összesen több mint 33 ezer politikai fogoly szabadlábra helyezését és az NSZK-ba való kiutazását. Ezt a Der Spiegelrel Vogel berlini ügyvéd közölte. Szerinte az áruvásárlási bonokkal a közellátási gondokat igyekeztek enyhíteni: 1977-től fogva az NDK átalányban minden egyes politikai foglyot 95 847 márkára „becsült fel”, s az ellenértékért olyan árucikkeket hozott be, amelynek az ország sürgős szükségét látta. Így például kócolaját, ipari gyémántot és rezet importált.

– Ha így mennek tovább a dolgok, akkor a közös európai otthonba csak egy szocialista ország: a Szovjetunió fog belépni” – jelentette ki Ligacsov – a Szelszkaja Zsiny című lap vasárnapi számában. Véleménye szerint a Kelet-Európában zajló folyamatok csupán a szocializmus átmeneti visszavonulását jelentik. – „Meggyőződés, hogy a kommunista eszme felül fog kerekedni” – tette hozzá Ligacsov.

– A leningrádi városi tanács a múlt héten leváltotta a városi tévé vezetőjét, amiért szembeszegült a testület határozatával: nem engedélyezte Nyikolaj Ivanov ügyésznyi nyomozó szereplését a képernyőn. Ezt a Komszomszjkaja Pravda című lap közölte vasárnap.

„KGST
-piac”

Bőrkabátot feketén, „erdélyiektől”...

Érdekes esemény részesévé lettem. Épp vendégeket vártam, amikor csengettek. Kinyitva az ajtót, ismeretlen nőt pillantottam meg. Kezében négyöt „bőr”-kabát és kétezer schilling. Színészi teljesítménye kiváló, irigylésre méltó. Szeméből folyt a könny, s rákezdett a „súlyos” panaszra.

– „Erdélyiek vagyunk – mondta. Itt ez a néhány darab bőrkabát, a felébe odaadom. Nem tudtuk eladni, most ha visszamegyünk, nem engedik haza. S ha maga megveszi, tudnánk a szegény

gyerekeknek egy kis élelmiszert venni.”

– Honnan valók, melyik városból? – kérdeztem.

– Tudja, nagyon messze lakunk, Brassó mellett Nagyváradon. Van vagy ezer kilométer. Vegye meg ezeket a kabátokat. Darabját kétezerért odaadom. Tiszta bőr – mondta meggyőzően a kreol bőrű asszony. Majd rátért a schilling eladására. Ezret kínált tizenkét ezer forintért... Szó nélkül becsuktam az ajtót. Ami ezután következett, az

nem volt mindennapi. Lehordott a jólelkű szegény „erdélyi” asszony. Mert nem voltam „segítőkéz”, hát lettem átkozott; nem válogatott kifejezésekben.

Milyen jó lenne, ha egyik új pártunk követeléseiben nemcsak a jogokat, hanem kisebbsége kötelezettségeit, viselkedésmódját is megfogalmazná, megkövetelné. Hiszen mások rossz sorsából próbálnak átlátszó házugsággal hasznosítani. És nem azért írnak le mindezt, hogy nemzetiségellenességet fitogtassam. Csupán jót akarok nekik. Hiszen hogyan válhatna minden jóakarattal szembe fordítottá az a kisebbség – mondjuk ki a cigány – melynek jó része szélhámosból, valutázásból és üstességtelen haszonszerzésből akar megélni, munka nélkül?

Van persze a magyarok között is szélhámos. Nem is kevés. De egy népcsoport, aki nagyobb jogokat kíván, s bizonyítani akar, nagyobb odafigyeléssel kell életritételt is változtatnia! Eddig csak az elnyomatottságról beszélünk, a hátrányos helyzetéről...

Nem sértés, hanem igazság, hogy a bűnelkövetők hetven százaléka cigány.

Van tehát rendeznivalójuk saját soraikban a párt vezetőinek. Örülnek, ha a cigány értelmiségiek felfigyelnének a gagyizásra, valutázásra, a házalásra. Hiszen köztudott, nem szereti őket az, akinek éjszaka kitépik a kezéből minden nyugdíjával együtt a kistáskát, fülbevalót a füléből, gyűrűjét ujjával együtt...

Ne beszéljünk hátrányokról, mert arról beszélhet más is. Az, akit ők tetek hátrányossá.

Mindenkinek joga, hogy emberi módon éljen, nemzeti nyelvén beszéljen, tanuljon. A jogok és kötelességek azonban egy palettán, ugyanazon erővel mutatkoznak. S nem kismértékben függnek egymástól.

Jó lenne, ha nem kéne már erről beszélni. Amikor nem fognak becsöngetni hozzám néhány bőrkabáttal, schillinggel – erdélyi turisták...

(stoffán)

A magyarság képviselete
Csehszlovákiában

A Rákóczi Szövetség, a Bajcsy-Zsilinszky Társaság és a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Széchenyi István Szakkollégiuma Társadalomtudományi Klubjának rendezésében szombaton este a szlovákiai magyarság több vezető személyisége tartott előadást zsúfolt nézőtér előtt a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Nyelvi Intézetének színháztermében.

Duray Miklós többek közt rámutatott, hogy az általa vezetett Együttélés politikai mozgalom az első olyan szervezet Csehszlovákiában, amely az ország valamennyi nemzetiségének átfogó képviseletét tűzte ki célul. A mozgalmat támogatja a magyarság nagy része, több ezer csehszlovákiai lengyel, valamint rutének, ukránok és a széppességi németek. Mind Duray, mind Püspöki Nagy Péter, a Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom képviselője méltatta a két szervezet választási koalícióját, amely lehetővé teszi, hogy a június elején sorra kerülő választáson jelentős számú képviselőt küldjenek mind a szlovák, mind a szövetségi parlamentbe. Becslések szerint mintegy 37 ezer szavazatra van szükség egy mandátum elnyeréséhez a szlovák parlamentben, s ennek kétszeresére a szövetségi parlamentben. A csehszlovákiai magyar szavazók száma 410 ezerre tehető, de ehhez hozzá lehet számítani mintegy 200 ezer embert, akik várhatólag magyar szervezetekre fognak szavazni. A Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom jelentőségét az adja meg, hogy minden jel szerint a Szlovák Kereszténydemokrata Párt – amely valószínűleg a kormányra kerül – keresztény jellegéből adódóan nyilván együttműködik majd magyar testvérszervezetével.

A két említett magyar politikai szervezetet kívülről létezik egy harmadik is: a Független Magyar Kezdeményezés (FMK), amely a Nyilvánosság az Erőszak ellen nevű szlovák mozgalommal lépett választási koalícióra. Az FMK a magyar szavazatok 20–25 százalékára számíthat. Tóth Károly, az FMK elnöke azzal indokolta a mozgalma által választott koalíciót, hogy a várható – nacionalizmus-tól sem mentes – nemzeti fellángolás közepette nem szabad a magyarságnak kizárólag ellenzéki szerepet játszania. Helyes olyan szervezettel is koalícióra lépnie, amelyik bizonyosan kormányra kerül – mondta.

Szabó Rezső, a Csemadok társelnöke arról szólt, hogy szervezete nem kíván a politikai porondra lépni. A Csemadoknak a magyar azonosság megtartójaként, a társadalmi élet szervezőjeként kell működnie. A csehszlovák hatalom igazi, de ki nem mondott célja a magyarság asszimilálása volt, ám a látszat kedvéért létrehozott egy nemzeti érdekeket nem képviselő, nem politikáló szervezetet. Ez volt az 1949 óta létező, a pártállam szándékát végrehajtó Csemadok. 1989. november 17-én eltűnt a Csemadokot létrehozó akarat, ezért ez a szervezet csak megújult formában, átszervezett apparátussal létezhet tovább. Megfelelő működéséhez a jogi, igazgatási, politikai háttérrel a pártoknak, a politikai szervezeteknek kell megteremtetniük.

Szabó Rezső beszédében arra is rámutatott, hogy a politikai fordulat megállítja a magyarság szétesését, pusztulásának folyamatát. Nem sok idő kellett volna ahhoz, hogy ez a hanyatlás visszafordíthatatlanná váljon. Most még nem visszafordíthatatlan – jelentette ki.

Az ENSZ elítélte hazánkat

Az ENSZ transznacionális vállalatok kérdésével foglalkozó bizottsága New York-i ülésén egy határozattervezetben elítélte Nagy-Britanniát és Magyarországot, mert lépéseket tettek a dél-afrikai fajüldözéssel való kapcsolatok liberalizálására. A bizottság határozattervezetét az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa (ECOSOC) elé terjesztette. A dokumentumban a javaslatot tevő afrikai államok csoportja megállapította, hogy Nagy-Britannia egyoldalúan eltörölte az Európai Közösség Bizottságának a Dél-afrikai Köztársaságban való új tőkebefektetésekre vonatkozó tilalmát, Magyarország pedig készségét fejezte ki, hogy szélesíti kereskedelmi, gazdasági és politikai kapcsolatát Pretoriával. A határozattervezet mindkét államot felszólítja, hogy vonják vissza döntéseiket.

Jogtalanul elleneztek
a munkácsi lokátort?

Nem volt joga a Munkács közelében lévő radarállomás építésének folytatása ellen állást foglalnia a lokátorállomás körül kialakult helyzetet vizsgáló kormánybizottságnak jelentette ki a szovjet honvédelmi minisztérium illetékese. A lokátorállomás építése miatti lakossági aggodalmakat vizsgáló bizottság tagja, Volter Kraszkovszkij vezérezredes, a Krasznaja Zvezda szombati számában megjelent nyilatkozatában a TASZSZ szovjet hírügynökség korábbi hírével kapcsolatban leszögezte: a kormánybizottságnak nem volt felhatalmazása a TASZSZ által idézett állásfoglalásra. A bizottság a térségben kialakult társadalmi-ökológiai helyzetet volt hivatott értékelni és a helyzet javítását célzó esetleges intézkedések kidolgozása volt a feladata. A lokátorállomás ügyében bármilyen döntésre csak az ország legfelsőbb vezetése jogosult – hangsúlyozta Kraszkovszkij. Elmondta: a bizottság megállapította, hogy teljesültek az objektum tervezésekor felállított azon követelmények, amelyek szerint a létesítmény nem hathat károsan az emberi egészségre és a környezetre. A szovjet rakétavédelmi rendszer részét képező lokátorállomás által kibocsátott elektromágneses sugárzás mértéke nem haladja meg a hasonló amerikai normákhoz képest alacsonyabb határértéket megszabó szovjet közegészségügyi előírásokban szereplő megengedett határértéket. A katonai vezető emlékeztetett rá: a rakétavédelmi előjelző állomás részét képező rakétavédelmi rendszerekről kötött szovjet-amerikai megállapodásban rögzített rendszernek, s hangsúlyozta, hogy az egyensúlyt semmiképpen sem lehet megbontani ezen a téren.

Nemzetiségi konferencia Pécsen

A nemzetiségi oktatás fejlesztésére tett ajánlások elfogadásával szombaton befejezte munkáját az országos konferencia Pécsen, amelyen kisebbségi pedagógusok vitatták meg az anyanyelvi oktatás feladatait az óvodától az egyetemig. A megfogalmazott cél: a nemzetiségi autonómia megteremtése az oktatásban is. A horvát-szerb nyelvi szekció az August Senoa klubban, a német nyelvi szekció a Lenau-házban tanácskozott. A szekcióvezetők – a két munkacsoport vitáit összegezve – kifejtették: a nemzeti kisebbségek magukra maradtak az oktatás elméleti és gyakorlati feladatainak megoldásában. A készülő kisebbségi kódex minden bizonnyal kedvezően hat majd a nemzetiségek életére, a legtöbbet mégis az illető népcsoport szak-

mai elitje tehet a kisebbségekért. Az ajánlásokban megfogalmazták: a nemzetiségi pedagógusok kapjanak nagyobb működési szabadságot, kisebbségi tantervek működjenek az iskolákban, minél több helyen alkalmazzanak vendégtanárokat.

Tegyük lehetővé, hogy a magyarországi nemzetiségi oktatók külföldi gyakorlatban vehessenek részt. Kezdeményezzenek továbbá diákcsereit. A pécsi nemzetiségi konferencián létrehozták a magyarországi horvát, szerb és szlovén pedagógusok érdekvédelmi szervezetét, amelynek székhelye Pécsen lesz. A szakmai szervezet mindenképp azért küzd, hogy többé ne dönthessenek róluk nélkülük semmilyen alapvető kérdésben.

Beszélgetés Bíró Anna Máriaival, a Magyar Emberi Jogok Alapítvány képviselőjével

Erdélyi magyarok,
emberi jogok

Akik gyakorta utaznak Erdélybe, mint jómagam is, évek óta tapasztalhatták, hogy az erdélyi magyarság és a nemzetközi egyezményekkel deklarált emberi jogok között negatív összefüggés van. Vagyis a Romániában élő magyar nemzetiség nem gyakorolhatja emberi jogait. Nyilvánvaló, hogy a decemberi forradalom után, a közös román-magyar, tragikus veszteségekkel sújtott, de mégis győztes hetek után, úgy vélték Európa-szerte; a magyar nemzetiség számára is elkezdődhet a törvény szerinti emberi jogok gyakorlása.

Sajnos, tévedtek akik erre gondoltak.

Amikor a március idusának negyenas magyarországi ünnepe alatt Erdélyben tartózkodtam, szintén az utolsó órákban jöttem el a kiróbbant véres marosvásárhelyi események elől. Viszont 17-én este, amikor Bíró Máriaival beszélgettem, még egyikünk sem érezhette, hová is vezethet egy „gyógy-szertár” magyar felirat kiírása.

Bíró Mária egyébként 1985-ben végzett a kolozsvári Babes-Bolyai egyetem magyar-angol szakán, az évfolyamot egységesen Moldva és Dél-Románia keleti határvidékére helyezték, ők azonban ezt nem fogadták el.

Ő, személy szerint, angol órák adásával kereste kenyerét, mert nem volt hajlandó Stübeni-Negreniben román tanítónőként dolgozni. Jelenleg várja, hogy a gyakorlatban is működjenek az iroda Kolozsváron, melynek immár január óta alkalmazottja.

– A Nemzeti Megmentési Front év eleji programtervezetének hetedik pontja értelmében a nemzeti kisebbségeknek is egyenlő jogokat kell élveznie a román nemzettel az élet minden területén. A jogok 1918 és 1946 óta biztosítottak, csak a gyakorlásuk ütközött mindig akadályokba. Mi a helyzet most?

– Először is a románok abban a tév-

hitben élnek, hogy mi erdélyi magyarok Erdélyt valami módon vissza szeretnénk csatoltatni Magyarországhoz – válaszolta Bíró Mária. Ez irányítja sajnos igen sokuk gondolkodásmódját, még ha nem is szélsőséges formában. A másik, magánvéleményem, hogy az RMDSZ által hirdetett „egységben a jövő” elv igen fontos, de gondolni kell arra, hogy a különböző területi egységek Romániában másként fejlődtek. Például a bánáti régió sokkal nyugatiasabb struktúrával képvisel, mint a történelmi múltjánál és demográfiai helyzetéből adódó Székelyföld, ahol egyes vidékeken a lakosság több mint kilencven százaléka magyar. Tehát minden területi egység a saját fejlődési útját szeretné bejárni, úgy tűnik, hogy a különféle régióknak alulról szerveződve a maguk útját kellene kialakítaniuk. A másik gond, ami kirajzolódott a forradalom után, a nemzedékek problémája. Mindaz, ami a diktatúra alatt a nemzedékeket a túlélés folytán egymáshoz közelítette, ez a nyomás most megszűnt és fölválóznak a gondolkodásbeli különbségek. Személy szerint én úgy gondolom, mint a közép-nemzedék egy tagja, hogy ebben a régióban, tehát Erdélyben, ahol kétféle magyar él, és mi európainak tartjuk magunkat, Románia pedig aláírt egy sor emberi jogi nyilatkozatot, tehát mi jogosan fordulunk azokhoz az európai fórumokhoz, amelyek garantálják a mi emberi jogainkat.

– Véleményem szerint milyen fajta elnyomatási pszichózisban él a forradalom után is a magyar nemzeti kisebbség?

– Itt arról van szó, hogy a diktatúra megdőltevel nem dőlhet meg egyik

napról a másikra az a pszichózis, amelyben eddig éltünk. A kételyemet az is alátámasztja, hogy az elmúlt héten Bukarestben jártam és ott úgy tűnik másként szemlélik az egész nemzetiségi ügyet. Vagy legalábbis ezeket az intézkedéseket is halogatják, mint annyi mást, mi viszont a ránk vonatkozó döntéseket diszkriminatívásként éljük meg, mert nincsenek pontos értesüléseink, nincs információáramlás. De nem csak Bukarest és Marosvásárhely között nincs információáramlás, hanem az egyes városok között sem. Tehát kénytelenek vagyunk a személyes hírekre támaszkodni, amelyek éppen az olykor gyorsuló események miatt, városról városra változnak. Egyelőre nincsenek eszközeink, hogy biztosítsuk az információk szabad áramlását, pedig ennek a biztosítása most igen fontos feladat lenne.

– Milyen jogi garanciák szükségesek lennének most Romániában, elsősorban a magyar nemzetiség, kisebbség valóban demokratikus életviteléhez?

– Mint minden kisebbség, mi is azt akarjuk, hogy alapvető jogunkat, az öngazgatás jogát megkapjuk. Ehhez Romániának először a belső, saját demokratizmusát kell megalkotnia, ennek viszont egyik legfontosabb feltétele, hogy a szabadság kis köreinek a szerveződése létrejöhsen, hogy biztosítsák a különböző elgondolási életvitelket. Olyan emberi jogokat garantálnak, amelyek a különféle régiók, elképzelések, identitások szabad érvényesülését jelenthessék. Például ne nyomják el laisit (Jászvárost) vagy Moldovát, hogy csak a román lakosságot említsen. Persze a magyar lakosság nyelvi és kulturális elnyomatását nem lehet ezzel összehasonlítani, így ezt a kettős elnyomatást kell megszüntetni és ennek kell megteremtése a jogi garanciát, amely része az egész román demokratizálódási folyamatnak.

Gyórfy László

A betegség ne legyen politikai tényező

A minap érkezett vissza dr. Ternák Gábor, a Tolna Megyei Kórház osztályvezető főorvosa Krakkóból, a Medicines Dumonde (az Orvosok Világszövetsége) és a Szolidaritás Szakszervezet közösen szervezett kongresszusáról. A rangos rendezvényt kettős céllal szervezték: a Kelet-Nyugat párbeszéd elősegítésére, valamint, hogy egyre szélesebb körben és mind hatásosabban terjedhessen el a humanitárius orvoslás.

– Mit takar e másodjára említett cél?

– Hogy szervezeten kell küzdeni minden olyan jelenség ellen, amely különböző okokból károsítja az egyes embert, illetve a tömegek egészségét.

– Például?

– Küzdeni kell azon orvosok ellen, akik különböző rezsimekben részt vesznek az emberek kínzásában. Másrészt: azokat az orvosokat, akik politikai megfontolásból egészségkárosítást okoznak, név szerint fel kell deríteni, nevüket nyilvánosságra hozni és kizárni minden orvosszövetségből. Ezekkel a retorziókkal kell sújtani azokat is, akik elleplezik a kínzásokat, vagy fals zárójelentéseket állítanak ki.

– Manapság ilyen bűnökkel hol találkozhatunk?

– Mondom először az ötvenes évek hazai példáit, amikor aktív orvosi segédlettel tanultak embereket verni az ávósok.

– Nem érheti bántódás az, aki ilyen alias cselekedeteket szóvá tesz?

– A záródokumentumba foglalkoztatott az is, hogy meg kell védeni minden olyan kollégát és egészségügyi dolgozót, aki ilyen dolgot fölfedezve ellene főlemeli a szavát. Nem érhető őket hátrányos megkülönböztetés vagy netán büntetés.

– Hisz abban, hogy valóban megvédhetők ezek az emberek?

– Ebben hiszni kell és csinálni kell! Amúgy megjegyzem, hogy amikor elkezdtek foglalkozni az emberi jogi dolgokkal, enyhén szólva ezen derült a világ, hiteetlenkedett a többség. Ezzel szemben ma már ezt mindenki komo-

lyan veszi, s nemcsak a jelentős hagyományai miatt.

– A kongresszus plenáris ülésével kezdődött, majd szekciókban folytatták a tanácskozást. Ön a tizenegy szekció közül melyikben dolgozott?

– Abban vettem részt, amelyikben a politika és a gyógyítás összefüggéseiről volt szó. Az ukrán radiológus kolléga elmondta, hogy Csernobil környékén jelenleg a történelem legnagyobb szabású emberen folytatott kísérlete folyik, miután az adatok, illetve a sugárzás mértékének meghatározása miatt nagyon sok embert ért olyan sugárdózis, aminek a hatását csak a későbbiekben tudják felmérni. Egy Örményországból érkezett kollégától tudjuk, területükre annyi ipari szennyezőanyagot visznek, hogy ennek következtében elpusztulnak a madarak, rossz az ivóvíz, megnövekedett a gyermekhalandóság. A romániai problémák részben ismertek: ott is meg kellett (!) hamisítani a gyermekhalandósági mutatókat, a munkahelyi baleseteket... Itt kanyarodok vissza az egyik korábbi kérdéséhez, amely azt is érintette: hogyan lehet mindezek ellen harcolni? Ebben nagyon sokat segíthet a nyilvánosság. Ráterelheti a dolgokra a figyelmet, leleplezhet egy-egy konkrét esetet vagy esetsort. A szekció anyagába javaslatom belekerült, hogy az emberjogi kategóriába tartozik a betegségek, illetve az egészségkárosító állapotok gyakoriságáról adott adatok pontossága is. Mondtam például, hogy azokban a „szoc-diktatúrákban”, „puha-diktatúrákban”, amelyekben hazánk is évtizedeket élt meg – az ötvenes évek és bizonyos pszichiatríai kezelések kivételével – durva atrocitások nem történtek vagy nem tudunk róla. De az, hogy sokáig nem vettünk tudomást a kábítószerzűrésről, mert azt mondtuk, hogy ilyen a szocializmusban nincs.

– Erre én is jól emlékszem. Ugyanis, amikor a sajtó megpróbált harcolni a kábítószer-fogyasztás ellen, akkor utasításba adták, hogy csak bizonyos időközönként – talán negyedévenként – jelenhet meg a témáról egy-egy írás

vagy hanganyag az arra kijelölt orgánumban.

– Ennél durvább és rémisztőbb a romániai és a szovjet katasztrofális AIDS-helyzet. Miért? Mert az ilyen kapitalista betegségek egyszerűen nem léteznek a szocializmusban... Vagy néhány szocialista ország egyszerűen nem jelentette be a WHO-nak a kolelát... Az meg már a humor határát súrolja, hogy Nyugat-Berlinben szmogriadót rendeltek el, de ez Kelet-Berlinnek meg sem kottyant...

– Hihetünk abban, hogy öt-tíz, vagy netán több esztendő múltán eljuthatunk oda, hogy még a kisebb jelentőségű dolgokat is kiküszöbölhetjük egybe-között ez által?

– Azt gondolom, igen, mégpedig nagyon egyszerűen. Ha kellően és hangosan felhívjuk, felhívjuk a figyelmet... Ott is elmondtam, s megteszem most is: van a kórházunkban egy csodálatos elektromikroszkóp, amit körülbelül tíz évvel ezelőtt vettünk. Mái sem használjuk, mert nem tudjuk... Viszont a reumatológián nincs lift. Tél-víz idején letezik a beteg, s másszon föl, ha tud, vagy felviszik őket kézben.

– Tehát erre most hívjuk fel a figyelmet?

– Igen. Hívjuk fel! Ezeket a dolgokat hangosan kell kimondani... s legálább az, akit ez érint, elszégyelli magát...

– A kongresszus utolsó napirendjeként gondolom, megfogalmaztak egy dokumentumot.

– A humanitárius orvoslás európai kartáját fogalmazták meg több pontban, aminek az a lényege, a szervezet és felhívására az orvosok küzdenek minden olyan differenciális ellen, ami bármilyen alapon megkülönbözteti az embereket, s ez által kizárja a gyógyításból. Küzdeni fog az emberi méltóság megsértése ellen, a természet egyensúlyának megzavarása ellen. Konkrétan azt javasoltam, hogy a betegek és az ember ne legyenek politikai tényezők!

v. horváth

Magyar választások – szovjet rugalmasság

Az országgyűlési képviselők választásának második fordulóján, vasárnap délelőtt, ha lehet, még csendesebb volt a választások parlamenti központja, mint a két héttel ezelőtti első forduló idején. A parlamenti központ eredménykijelző számítógép-monitorjait csak este 10 órakor kapcsolják majd be, s még akkor is csak azok az adatok lesznek rajtuk olvashatók amelyeket a közvélemény a tömegkommunikációs eszközök segítségével többé-kevésbé már ismer. A számítástechnikai szakemberek tervei szerint az első új részadatok éjfél körül jelennek meg ezeken a kijelzőkön.

Az Országos Választási Bizottság – ha nem is teljes, de mindenképpen határozatképes létszámban – már hajnali öt órától ügyleteket tartott, hogy ha szükséges, azonnal a választási bizottságok segítségére lehessen. Reggel Debrecenből arról kapott értesítést a testület, hogy a város utcáin megjelentek a Szovjet Déli Hadseregcsoporthoz fordulókat, mivel az előzetes tervek szerint ezen a napon már reggelről folytatódott volna a szovjet csapatok kivonulása, illetve az ezzel óhatatlanul együttjáró rakodás. Az OVB a Magyar Honvédség vezérkari főnökéhez fordult, s a délelőtti ülésére már tájékoztatást kapott: a vezérkari főnök arra kérte a Szovjet Déli Hadseregcsoporthoz, hogy 18 óráig, a szavazás befejezéséig függesszék fel a rakodást, illetve a kivonulást, s erre meg is kapta az ígéretet. Németh János, az OVB elnöke sajtó nevében üdvözölte a magyar és a szovjet illetékesek rugalmas reagálását.

A testület tájékoztatást kapott arról is, hogy több bejelentés érkezett a kampánycsend megsértése miatt, illetve hogy néhány helyen – eddig nem tisztázott okokból – megtagadják a mozgó urnák kivételét a betegekhez. Az OVB megszólalásán beszámoltak arról is, hogy délelőtt megkezdődött a számítógépes vonalak illesztése, a déli órákig viszont néhány helyről áramszolgáltatási zavarokról érkezett hír. Az Országos Választási Bizottságot rövid időre felkereste Németh Miklós miniszterelnök.

Háromszáz külföldi újságíró Budapesten

Hogyan hat a japánokra a magyar demokrácia?

(folytatás az 1. oldalról)

Úgy látszik, hogy a japánok megfigyelő képességére rosszul hat a magyar demokrácia, mert mindjárt utána jelentkezett egy másik fotóriporter, aki úgyszintén a felkelő nap országából való:

– My God! A Mátyas-templomban felejtettem a fotótáskámat!

Meglett! Telefonon visszaszólta, a mister Felkelőnap elballaghat érte.

Feltűnő, hogy mindenki mennyire tájékozott. Hiszen ők nem jöttek, hanem visszajöttek! Mindahányan a háromszázból itt volt már két hete is. Sőt, mazzekolnak: több olyan lapnak küldenek tudósítást a sajtújuk mellett, ahonnan má-

sodjára nem jött el senki. Történelmi hangulat van tehát, eseményre várva, nemzetközi humorral.

Dr. Lakatos András, a kedves kolléga, aki a külügyminisztériumból eljött ide a sajtószolgálatra és nem is tudom hány nyelven dolgozik, nos, ő szorong csak valamelyest:

– Igen! Mert tegnap azt mondtam egy amerikai újságírónak, menjen le a Balatonra, napozzon és majd mire lebamulva hazafej, késő estére már kap adatokat.

Hiába! Nem küldhetünk amerikaiakat a Balatonra, amikor hazánk egén felhők tornyosulnak!

Földessy Dénes

A miniszterhelyettes „befutott”

Új vezérigazgató Bábólnán

A Bábolnai Mezőgazdasági Kombinátnál a vállalati tanácsa döntött az egy hónappal ezelőtti megüresedett vezérigazgatói munkakör betöltéséről. A korábbi vezető, Burgert Róbert március elején nyugdíjba vonult, miután a vállalati tanács leváltotta tisztviseléséből. A vállalati tanács nyilvános pályázatot írt ki a vezérigazgatói feladatok betöltésére. Meglehetősen csekély volt az érdeklődés a vezérigazgatói szék iránt, mert a több országos lapban is közölt pályázatra mindössze hárman jelentkeztek: két külső pályázó és egy vállalati dolgozó. A bírálóbizottság mindhármuk pályázatát a vállalati tanács elé terjesztette. A tulajdonosi jogokat gyakorló testület titkos szavazással, minősített többséggel Papócsi László mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettest választotta meg vezérigazgatóvá. Megbízatása 5 évre szól. Papócsi László korábban 18 évig volt a Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát dolgozója. 1982-ben vezérigazgató-helyettesi beosztásból került a MEM-be.

Koszorúzás

A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége nácizmus üldözötteinek bizottsága vasárnap koszorúzási ünnepséget rendezett budán, az egykori Gestapo-fogház épületének Gyorskocsi utcai falán lévő emléktáblánál. Dr. Bács Pál kórházi adjunktus az egykori deportáltak nevében emlékezett azokról, akik börtön falai között szenvedtek, és sokan közülük mártírhálált haltak. A beszédet követően a szónok November Lászlóval, a NUB elnökeivel együtt helyezte el a kegyelet koszorúját az emléktáblánál; a Magyar Izraeli Országos Képviselete nevében dr. Seifert Gézáné fűtő-kár koszorúzott.

Választás '90

Budapest 32 választókerületének többségében vasárnap 18 órakor lezárta a szavazóurnákat, s megkezdődött a voksok összesítése. A fővárosiak 25 százaléka már délig leadta mandátumát. A 16 órai jelzések szerint a legkisebb részvételi arányt – 35,8 százalékot – a XXI. kerület 30-as választókerületéből jelentették, míg az ideig legtovább – 59 százalék – az I. kerületi 1. számú választókerületben voksoltak. A délutáni adat szerint a választás második fordulójában a szavazásra jogosult budapestiek 42–46 százaléka járult a szavazó urnákhoz.

Még a fogdát is felfüggesztették

Vasárnap már egyetlen laktanyában sem szavaztak a sorkatonák – mondotta Keleti György ezredes, a HM szóvivője. A hivatásos katonák lakóhelyükön adhatták le a szavazataikat, a tartalékos szolgálatra behívottakat pedig legalább vasárnapra szabadságolták, a sorkatonák döntő többségének pedig lehetővé tették, hogy ők is a lakóhelyükön élhessenek állampolgári jogokkal. Amint két héttel ezelőtt, most sem adhatott senki parancsot, vagy utasítást a katonák számára, s nem is befolyásolhatta őket, hogy vegyenek részt a választáson, illetve kire, melyik párt jelöltjére szavazzanak. Erről minden katonára személyesen dönthetett. Mindehhez a feltételeket a tartalékos és sorkatonáknak a Magyar Honvédség parancsnoka intézkedése alapján teremtették meg. Az alakulatoknál úgy szervezték meg, hogy azok váltása előtt vagy után – még a szavazóhelyiségek nyitva tartásának ideje alatt, a katonák leadhassák szavazataikat – mondotta a szóvivő. A katonai kórházakban a pénteki nagyvizit során az orvosok dönthettek arról, hogy kik azok a betegek, akik hazamehetek, s csupán

a leginkább ágyhoz kötötteket nem engedték el. Vasárnapra felfüggesztették a fogsággal fenyejtett büntetését is. Természetesen olyanok is voltak, akik a harcok fenntartása miatt – amit az ország folyamatos védelmi kötelességének biztosítása feltétlenül indokolt – nem kaptak lehetőséget az elutazásra a katonai objektumokból. Esetükben csupán csak katonai szempontok számítottak, így elsősorban a hűni légvédelem rádiótechnikai, légvédelmi-rakéta és vadászpilóta alakulatainál lévő folyamatos készenléti szolgálatot ellátók körében került erre sor. Azok száma, akik nem vehettek részt a választásokon elenyésző, mintegy öt százaléka a Magyar Honvédség sorkatonái létszámának.

Békéstől Zaláig

Békés megyében a hat választókerület mindegyikében már 14 órakor megvolt az eredményességhez szükséges szavazatszám. Pest megyében a 16 egyéni választókerületből délután 4 óráig tizenötben az állampolgárok 25 százaléka megjelent a szavazáson, egyedül a szobi választókerületben nem volt meg ez az arány, de várhatóan ott sem kell hosszabbítani. Bács-Kiskun megye 9 választókerületében délután 3 óráig a jogosultak 30,66 százaléka adta le a voksát. A legkevésbé a 3. számú választókerületben, Tiszakécskén (26,44 százalék), a legtöbben a 9. számú választókerületben, Baján 36,52 százalékban. Vas megye 5 választókerületében a nem hivatalos értékelések szerint 16 órakor a részvételi arány 40–42 százalék volt. Csongrád megye 7 választókerülete közül ötben tartották pótválasztást, a délután 3 órai eredmények szerint a szavazásra jogosultak 31,1 százaléka adta le a voksát. Jász-Nagykun-Szolnok megyében a választási bizottságból kapott, 15,30 órás információ szerint a régió vala-

menyi választókerületében túljutottak a 25 százalékos határon. Veszprém megyében délután 4 órára már egyértelművé vált, hogy nem kell megismételni a választást. A legfrissebb összesítés szerint erre az időre a választásra jogosultak 40 százaléka már leadta voksát. Legtöbben Veszprémben és Balatonfüreden járultak az urnákhoz ez ideig, legkevésbé pedig Sümegyen és Várpalotán, de a szavazatok aránya ott is meghaladja a 35 százalékot. Baranya megyében mind a 7 választási kerületben megjelent a szavazásra jogosult állampolgárok legalább az egyharmada. Délután 5 órai jelentés szerint Pécs három választási kerületében 46 százalékos, a komlói kerületben 36 százalékos volt a szavazók aránya, a mohácsi kerületben 46, a siklósiiban 41, Szigetváron 36,4 százaléka voksolt a jogosultaknak. Hajdú-Bihar megye kilenc egyéni választókerületében délután 4 órakor már eredményes volt a szavazás második fordulójára. A szavazók legalább egynegyede mindenütt megjelent, legtöbben a püspökladányi központú 6. számú választókerületben adták le a voksukat (35,16 százalék). Legkevésbé a Hajdúhadházi-Téglás 4. számú választókerületben szavaztak (25 százalék körüli), ahol kilenc képviselőjelölt volt, mert a korábbi eredménytelenség miatt meg kellett ismétlni a szavazást. Komárom megyében délután 5 óráig mind az öt választókerületben eredményesnek lehetett minősíteni a szava-

zást, mintegy 35–40 százalékos volt a részvétel. Szabolcs megyében tíz választókerületből eddig már négyből jelentették, hogy eredményesnek minősíthető a szavazás, éppen abból a négyből, ahol az első fordulóban nem sikerült a döntéshez szükséges voksokat megszerelni. A nagykállói 4. számú választókerületben hat jelölt indult, a választásra jogosultak 35,5 százaléka ment el, a baktalórántházi 5. kerületben 33,5 százaléka volt a megjelentek aránya, akik hét jelöltre szavazhattak. A kisvárdai 7. számú választókerületben 16 óráig a szavazásra jogosultak 35 százaléka adta le a voksát hét jelöltre, a vásárosnaményi 8. számú választási kerület nyolc jelöltjére a jogosultak 37 százaléka szavazott. Borsod megyében délután 4 órára mind a tizenkét országgyűlési választási kerületben meghaladta a leadott szavazatok száma az eredményességhez szükséges 25 százalékosat. A választói névjegyzékbe felvett 530 765 állampolgárból 4 óráig 168 981 adta le a voksát, ez 31,84 százalékos megjelenést jelent. Zala megyében mind az öt választókerületből azt jelentették, hogy délután 4 óráig már annyian szavaztak, amennyi elég az eredményességhez.

A legtöbben a zalaegerszegi 1. választókerületben adták le a voksukat, az arány meghaladta az 50 százalékot, a legkevésbé a zalaszentgróti 5. választókerületben kívánták élni lehetőségükkel; az arány alig haladta meg a 25 százalékot.

Békési eredményes volt

Kuvait kész 100 millió dolláros alapot létesíteni magyarországi beruházások támogatására. Erről szombati számában az AL-Kabasz című kuvaiti napilap ír. A lapnak Békési László magyar pénzügyminiszter adott nyilatkozatot. Szavai szerint Kuvait és Magyarország több vegyes vállalatot fog létrehozni.

A közelmúltban a nyersolajtermelő arab ország szakminisztere Magyarországon tett látogatást és a magyar olajfeldolgozó és forgalmazó szektorban történő kuvaiti beruházási lehetőségről tárgyalt. Nem sokkal ezután, a napokban, Békési László rakban járt, ahol sikerült egy húszmillió dolláros magyar követelés visszafizetését rendeznie.

A kapitalizmusba való átmenet néhány kérdése II.

Kikből verbuválódik a magántulajdonosi réteg?

Az első részben a külföldi tulajdonosok szerepéről volt szó. Lényeges kérdés, hogy a magyar társadalom melyik rétegéből verbuválódik az a társaság, amely kezébe kerül az állami vagyon domináns része. Három potenciális elitcsoportot nevezhetünk meg: a vállalati, banki vezetőréteg (vezérigazgatók, helyettesek, főosztályvezetők, gyáregység-igazgatók), a magánvállalkozói és kisközvetkezeti kört, valamint az állami és tanácsi vezetőket. A fentiekben kívül léteznek egyéni likvid vagyonnal rendelkező szabad értelmiségi kör (orvos, ügyvéd, művész), amely külföldi munkával vagy extra jövedelmesséül foglalkozást élvez gazdagodott meg. Az előbbieken felsorolt elitcsoportok más és más eséllyel szerezhetnek komoly tulajdonosi pozíciót a privatizálódó vállalatokban.

A privatizálás hogyanjáról szóló vita mögött lényegében az egyes elitcsoportok érdekei húzódnak meg. Jó példa erre a kereskedelmi és vendéglátóipari egységek privatizálásáról szóló törvény megfűrésze. 1989. novemberében az Igazságügyi Minisztérium elkészítette az érintett törvénytervezetet, de a tanácsi bürokrácia – élükön a Belügyminisztériummal – megvétózta a törvény parlamenti megtárgyalását. Az érintett vállalatok vezetői a Gazdasági Kamarán, a kiüresedett vállalatok központok adminisztratív alkalmazottai a SZOT-on keresztül tiltakoztak a privatizálás ellen. A kormány levette napirendjéről a kérdést. Jól látható, hogy a tanácsi bürokrácia (első sorban tanácsi vállalatokról van szó) és a kereskedelmi, vendéglátóipari vállalati vezetők összefogtak acélból, hogy megakadályozzák, a vendéglők, boltok, üzletek magántulajdonba kerülését. Ugyanis a magánkereskedői kör, a szerződéses üzletvezetők és a pénztulajdonos csoportok valószínűleg rendelkeznek annyi likvid tőkével, hogy megvásárolják az érintett

üzleteket. Mindeközben a belkereskedelmi és vendéglátóipari vállalatok gyorsan társasággá alakították a céget, hogy a tényleges privatizálást elkerüljék. (A dologhoz tartozik, hogy számos szerződéses üzletvezető készen állt a vásárlásra, megtakarításain túl akár magánvagyonra egy részének eladásával vagy hitelfelvétellel is szerzett volna pénzt az üzlet megvásárlásához.)

A következőkben azt kívánjuk bemutatni, hogy az egyes elitcsoportokat milyen motivációk vezérik a tulajdonalakítás során. A dolgok jelenlegi állása szerint, a vállalati vezetőréteg kitüntetett szereppel rendelkezik, a tulajdonalakításra való befolyása óriási. A vállalati vezetői kör képes tudományos intézeteket, lapokat, pártokat megvásárolni, hogy érdekei sérelme nélkül alakuljanak a dolgok. Elsősorban a nagyvállalati vezetőkről van szó.

A tapasztalatok azt mutatják, a vállalati vezetők törekvése a menedzseri pozíció megtartására és a nagyvállalati szervezet olyan átalakítására irányul, hogy az egykori vállalatok központ redukálásával vagyonkezelő szervezetet hoznak létre, miközben a gyáregységeket kft-vé, rt-vé alakítják át. A társasággá átalakult gyáregységek fő tulajdonosa a vagyonkezelő központ, amelynek vezetője a korábbi vezérigazgató marad. A kft-k, rt-k igazgatósági és felügyelő bizottságaiban a felső vállalati kör tagjai, valamint a gazdasági (pénzügyi) kormányzat képviselői ülnek jelentős, évi 100–150 ezer Ft tiszteletdíjjal.

Közgazdasági értelemben ez a réteg igazgatósági, felügyelő bizottsági tagsága alapján egyfajta járadékot élvez a státus miatt. Itt nem fizetésről, hanem járadékról van szó. Egy szűk réteg – amely informálisan szerveződik – havi 150–200 ezer Ft jövedelemhez jut, amely elvileg forrása lehet a folyamatos privatizációnak. Ez a szűk réteg inkább a társasággá alakított vállalati

struktúrájának fenntartásában, mintsem a valódi privatizálásban érdekelt. Nem beszélve arról, hogy ezen bizonytalan pénzügyi helyzetű nagyvállalatok részvényei iránt mind a külföldi, mind a belföldi magánkereslet korlátozott. Inkább az állami keresettulajdon kialakulásának vannak esélyei, amikor beszállítók és bankok lesznek külső tulajdonosok. E folyamatban az állami tőke feletti rendelkezési jog, befolyás és pozíció alakul át részben pénzre.

A fenti típusú átalakulás a valódi privatizáció szempontjából káros és retrográd azoknál a vállalatoknál, amely megvásárlására belföldi magán vagy külföldi fizetőképes kereslet mutatkozik. Ugyanakkor a fentiekben vázolt spontán tulajdonlasi folyamat a valódi privatizálásra kevésbé esélyes cégeknél az állami kft-k és rt-k létrehozása egyfajta közbenső állomás lehet.

Természetes igényként merül fel, hogy az állam – mint tulajdonos – az állami tőke után meghatározott osztalékfizetési kötelezettséget írjon elő. Ha az állami vagyon kezelője – esetünkben vállalati vagyonkezelő központ – nem tudja teljesíteni a meghatározott profitot, akkor pályázat útján más menedzser vagy egyéb jelentkező csoport vehesse át az állami vagyon hasznosítását. A nagyvállalat gazdasági társaságokká alakulásával szembeni alternatíva, az egyes gyáregységek önállósítása. Az önállóvá vált kisebb vállalatok valódi privatizálása, kereslet híján a vállalat eszközeinek bérbeadása vagy lízingbe történő eladása. A gyáregységek önállósítása, a bérbevitel vagy a lízing úgy tűnik, nem érdeke a nagyvállalati elitnek. A kapitalista fejlődést mégis jobban szolgálná, mint a nagyvállalatok kvázi társaságosítása.

Az előbbieken az állami tőke feletti jelenleg rendelkezési joggal bíró elitcsoportokról írtam. A következőkben a pénztulajdonos vagy likvidvagyonnal

rendelkező elitcsoportok tőketulajdonossá válásának lehetséges folyamatát elemzem.

Kiknek van pénzük, hajlandóságuk állami vagyonrészeket vásárolni?

A valódi privatizálásnak két fő formája lehetséges: természetes tőkejavak eladása-vásárlása és részvénytársasággá alakított állami vállalatok részvényeinek nyilvános jegyzés útján történő eladása-vétele. Rendkívül bizonytalanok a becslések a tekintetben, hogy a privatizálás első időszakában milyen kereslettel lehet számolni. Feltételezhető, hogy az állami ingatlanok, épületek, üzlethelyiségek, műhelyek, gyáregységek iránti kereslet – az ár függvényében – mutatkozik a legjelentősebbnek. Elsősorban a magánvállalkozói szféra érdeklődése vehető figyelembe. A spekulatív jellegű vásárlások is az ingatlanszférában dominálnak majd. Épp ezért a nyilvános, árverszerű eladások megszervezésére kell felkészülni. Az üzleteket lebonyolító – első sorban tanácsi – apparátusok igyekeznek befolyásukat, információikat pénzzé tenni, ezért a botrányjellegű ügyek mindennaposak lesznek. Lényeges szempont, hogy az eladásokra felkínált tőkejavak kínálata-kereslete összhangban legyen, ellenkező esetben lelassul a privatizáció vagy az alacsony ár miatt botrányosan felgyorsul. Az ingatlanok, épületek eladási ár meghatározásánál a magántulajdonú épületek, ingatlanok forgalmi árait kell figyelembe venni. Az előbbieket természetesen a kereskedelem, a vendéglátóipar és a szolgáltatások privatizálására vonatkoznak.

Egyidejűleg azonban el kell indítani a privatizációt az ipar, az idegenforgalom, a pénzügyi szféra területén is. A fentiekkel ellentétben itt értékpapír-részvény eladásra megvalósuló privatizálásról beszélhetünk. Feltételezhető, hogy a polgárok

óvatos magatartást tanúsítanak a részvényvásárlási piacon. Kizárólag magas vagyonaerős nyereséget produkáló, jónevű cégek megvásárlására mutatkozik kereslet. Nagy tőkeértékű vállalat eladását is nehezíti, hogy – vételi szándék esetén is – végtelen sok kis tulajdonos igen nehezen tudná működtetni a részvénytársaságot. Ugyanis nagyon kicsi a valószínűsége, hogy hazai vásárlók egyenként jelentős tőkereszesedést tudnának szerezni. Nagy tőkeértékű cégek hazai privatizációjára csak akkor kínálkozik lehetőség, ha magánbefektető és magánbiztosító intézetek lépnek fel vásárlóként. Ezek az intézmények gyűjtik össze ugyanis a „kis pénzeket”. E pillanatban nagyvállalatok vételére első sorban külföldiek jönnek számításba. Természetes kombinált privatizáció elképzelhető, amikor is a vállalat részvényeinek pl. 20%-át csak belföldiek vásárolhatják meg.

Belföldi magánszemélyek részvényvásárlási hajlandóságát az alacsony monetáris-értékpapír kultúra is negatívan befolyásolja. Az állampolgárok figyelme elsősorban az osztalékra irányul és az árfolyamnyereség lehetősége kevésbé jelenik meg. A részvény a kötvénnyel, letéti jeggyel ellentétben beleszólási lehetőséget is biztosít, de ez első sorban nagy részvénytőkével rendelkező tulajdonosokra vonatkozik.

A fentiek miatt – a részleges privatizáció érdekében a vállalatok részvényeinek piacra dobása egyfajta kísérlet, illetve tapasztalatszerzés is. Véleményem szerint mindeközben a szállodai privatizálásával kellene kezdeni. A hírhedtült vált Hungar-Hotels Vállalat jobb szállodáinak egyenkénti privatizálását tartom járható útnak. Az egész folyamat első eleme lehetne a FÓRUM szálloda önállósítása, ezt követően a nyilvános részvényjegyzés.

(folytatjuk)

Van, aki bírja

Az iskolaszövetkezetek halála – részleges

A minap e lap hasábjain megrökönyödve értesülhettünk arról, hogy az új családpótlék-törvénynek „köszönhetően” tizenhat éves gyerek már csak akkor tevékenykedhet iskolaszövetkezetben, ha ott semmilyen jövedelemre nem tesz szert, egyébként nem kaphat családi pótlékot... Ha valaki azt hinné, hogy csak ekkora a baj, nagyon téved. A pénzügyi kormányzat – utolsókát rúgva – egyéb fondorlatokat is kiesztelt az iskolaszövetkezeti mozgalom elorsvasztására. Ezek legszebb példája, hogy ma már – a tavalyi „elnézőbb” periódus után – az iskolaszövetkezeteket is olyan szoros elszámolásra ösztönzik, mint mondjuk egy ÁFESZ-t, vagy egy hajógyárat. Ennek egyenes következménye, hogy a szövetkezetek adminisztrációját vagy átveszik a „gesztor” szövetkezetek, vagy nem bírván el azokat, elköszönnek a lelkes kisiskolásoktól.

Siklósi környékén 19 ilyen iskolaszövetkezet működött a legutóbbi időig, ebből a hírek szerint három ha megmarad. Elvész egy kiváló pedagógiai lehetőség a gyerekek igazi életre és önfenntartásra nevelésére, s az eddig is társadalmi munkában serénykedő tanárok is csak bosszúsan legyinthetnek, mi mást tehetnek.

Ha a kormány azt akarta elérni, hogy a való élet betörjön az iskolaszövetkezetek gyermekien naiv, számpótlékos világába, közölnünk kell az illetékesekkel: céljukat elérték. Intézkedéseik folytán a gyenge(?) szövetkezetek szuperszónikus sebességgel tönkrementek, néhány erősebb pedig talpon maradt.

Nota bene, akik bírják a versenyt, nem vegetálnak. De sajnos az iskolaszövetkezeteknek csak egyik előnye a bevételek léte és különböző közhasznú célokra – nyaralás, taneszköz vásárlás stb. – fordíthatósága, nem hangsúlyozható eléggé az a szerep, amelyet a gyerekek életre nevelésében betölt. Hogy mekkora jellemformáló erőről van szó, csak egyetlen példával illusztráljuk:

Egyesek pedagógiatörténeti eseménynek tartják a Péccsszabolcsi Általános Iskola szövetkezetének tétét, melyszerint létre kívánja hozni a Vállalkozó Gyerekek Iskoláját, s ennek érdekében máris tett egy 200 ezer forint alapítványt az iskolai oktatás továbbfejlesztésére. Az alapítványból előbb a német, majd az angol nyelvet tanulókat csereutaztatásának költségeit kívánják fedezni, segíteni a számítástechnikai oktatást, fejleszteni a videorendszert. Hozzájárulnak továbbá az 1992-től indítani tervezett 10 osztályos alapozó és középfokú iskola létrehozásához, amely az iskola által favorizált termelési-gazdálkodási ágakban (kereskedelmi, gombatermesztő, kertészeti és dísznövénytermesztő, videós, szövő, méhészt stb.) a szakvizsgák letétele után az elhelyezkedés, a megélhetés alapját jelentő tanuló számára.

A Fekete Gyémánt Iskolaszövetkezet 252 tagja, illetve az általuk létrehozott Alapítvány kuratóriuma kéri, hogy – idézzük – „a jövő Magyar Köztársaságának vállalkozó szellemű, fegyelmelzeten dolgozni és küzdeni tudó gyermekeket nevelő iskoláját befizetésekkel támogassák”.

Akit „megérintenek” ezek a sorok, a befizetéseket az MNB 249-98312-00510 számú csekkszámára küldheti. A részletek iránt érdeklődőket szívesen tájékoztatják a Péccsszabolcsi Általános Iskolában (7628 Péccsszabolcs, Török István u. 13-15.)

Minden józanul gondolkodó embert örömmel tölt el a péccsszabolcsi fiúk és lányok cselekedete, amely talán az ország más vidékeinek követőkre is talál. De azért mégiscsak kát azokért, akik nem folytatják tovább...

- lékó -

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

Új alapokra helyeződnek a mongol-magyar gazdasági kapcsolatok. A jövőben ezeket a kapcsolatokat mindinkább a tisztán gazdasági és pénzügyi szempontok határozzák meg, ami már a következő hónapokban változtat hoz az itt dolgozó magyar szakemberek életében.

Az MTI kiküldött tudósítójának a magyar misszió elmondották, hogy jelenleg a fővárosban és az ország különböző vidékeiben négyszáz főnyi magyar csoport dolgozik, de az üzleti szempontok előtérbe kerülésével számuk az év végére várhatóan felére-nyegyedére csökken.

A mongóliai viszonyok között korszerűnek számító szondinói biokombinátban a tudósítóval magyar

Magyarok Mongóliában

szakemberek közölték, hogy a magyar fél hitelben építette fel 1969-től 1973-ig a létesítményt. A mongolok a hitelt áruval törlesztik, kamatokat nem hajlandók fizetni. Az üzlet a mongol fél számára kifizetődően termel és termékei eljutnak a nyugati piacokra is.

A magyar szakemberek tartózkodásához a mongolok mindössze 15 százalékos hozzájárulást adnak. Magyarország ezen változtatni kíván. A jövőben például magyar vállalatok

csak saját költségükre hozhatnak létre létesítményeket Mongóliában.

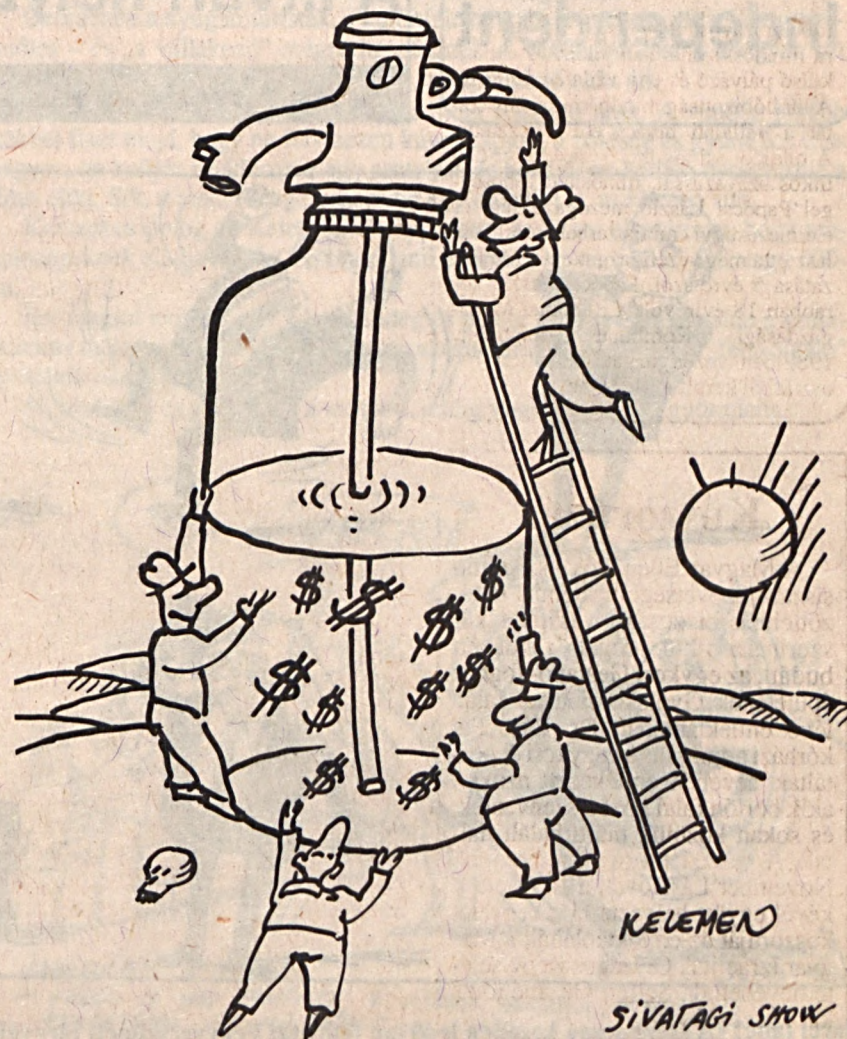
A magyar szakemberek úgy látják, hogy a kelet-európai országok – köztük a Szovjetunió – megszüntetik az úgynevezett internacionalista segítségnyújtás hagyományos formáit és végeredményben levonulnak a mongol vállalkozásokról. A forrongó, nagy átalakítások előtt álló Mongóliára vár az a feladat, hogy átvegye és most már maga kezelje az itteni viszonyokhoz képest mégiscsak fejlettek nevezhető technológiát. – Már felnőttek vagyunk – mondja egy mongol részlegvezető. – Képesek vagyunk arra, hogy a magunk országát, a magunk gazdaságát teljesen önállóan igazgassuk.

Berlini tudósítónktól

Bicikli-boom

Ha pusztán a számokat vesszük figyelembe, a nyugatnémetek kedvenc gyereke már nem is az autójuk, hanem újabban a kerékpár. A motorizálódó NSZK-ban ugyan nemrég még gúny tárgy volt, most azonban igazi reneszánszát éli. Nem ritka, hogy az igazgató úr Mercedes helyett kétkeréken érkezik munkahelyére. Így megkíméli magát az iszonyatos dugóktól, melyek a reggeli és az esti csúcsforgalomban már-már elviselhetetlenek. Arról nem is beszélve, hogy az NSZK-ban valóban lehet is biciklizni: a járda és a műút közt mindennütt ott a kerékpársáv. Csak tavaly 4,6 millió kerékpárt adtak el az NSZK-ban – 40 millió darab található a nyugatnémet háztartásokban. (A lakosság száma 60 millió.) Nem ritka, hogy valaki másod-, illetve harmadkerékpárt is tart, attól függően, hogy városi, helyi közlekedésre használja vagy éppen versenybiciklivel reméli hamarabb elérni a célját. A bicikli-boomra való tekintettel tavaly 12 százalékkal kúszott fel e környezetkímélő járművek ára, 600 nyugatnémet márka alatt már nem kapni valamirevalót. Jaj annak, akiét megfűjják, mert ugye ilyen árak mellett ez sem ritka: 1988-ban minden áldott nap 900 volt biciklitulajdonos kereste hiába a járművét ott, ahol – lezárva hagyta.

Holan-

A világsiker útján

– Nyílt levélféle Kristóf Attilának –

Tisztelt Kristóf Attila!

Amikor nővére, Agathe Kristof írónő karrierjéről közölt írását olvastam a Magyar Nemzet 1990. március 5-iki számában, egyszerre eszembe jutott egy apró hétköznapi eset, amit időközben már elfelejtettem.

Feleségem, aki könyvtáros Zürichben és mellesleg a svájci Neuchatel városában látta meg a napvilágot, egyszer kérésrel fordult hozzám.

– Ismersz egy Agathe Kristof nevű írónőt? A neve magyarosan hangzik, de franciául ír és könyvének nagy a sikere.

Tagadón ráztam a fejemet és érdeklődtem, hogy a könyvet magyarból fordították-e, mire feleségem válaszolt nemmel.

– Akkor nem biztos, hogy magyar. Talán csak a férje. Vagy ha mégis, akkor a már külföldön született és nevelkedett második nemzedékhez tartozhat – állapítottam meg és ezzel az ügyet le is zártuk.

Most az Ön írása felvilágosított, hogy tévedtem, Kristóf Ágota mégiscsak magyar, illetve valaha magyar volt. Ahogy mondani szokták, egyívású velem és szintén ötvenhatban jött Svájcba, akárcsak én.

Ez azonban – mint megtudtam – minden, ami bennünket valahogy összeköthet egymással. En ugyanis utolsó egyetemi éveimet tapostam, amikor egy decemberi sötét éjszakán árkon-bokron keresztül vágtam neki az ismeretlenségnek, hogy „ellenforradalmi szervezkedés” címén börtönbe ne kerüljek vagy éppen fel ne akasszanak. Arra nem is volt időm gondolni, hogy mit is kezdhetek én a már megírt magyar nyelvű szakdolgozatommal Nyugaton. Az Ön nővérekéje viszont férjével, a marxista történésszel és kisgyermekével szépen átsétált a nyitott határon, ahogy ezt akkoriban különösen Szombathely és Sopron környékén sokat megtették, hogy könnyűszerrel juthassanak a nyugati paradicsomba.

Ahogy Ön írja, Kristóf Ágotának nem volt inyére, hogy Szombathelyről Debrecenbe menjen az egyetemre, mert ugyebár Debrecen igen messze van Szombathelytől. Inkább férjhez ment, még hozzá nem is akárcsak, hanem egy marxista történészhez, akinek az oldalán még a kommunista Magyarországon is a napos oldalon sütkérezhetett.

Én, aki Pápán érettségiztem, nem

fintorogtam, mikor a pesti egyetemre nem vetek fel, hanem elmentem Szegedre, pedig nem volt macskaugrásnnyira Pápától. Évfolyamtársaim között még szombathelyiek is akadtak! Én ugyanis, férfi, azaz fiatal ember lévén nem mehettem férjhez, mint Kristóf Ágota. Svájcba sem a mesés jólét híre csábított, hanem a felkínált lehetőség tanulmányaim folytatására, illetve befejezésére. Amíg én az egyetemet látogattam és diplomát szereztem, Kristóf Ágota élte a Svájcba befogadott magyar menekült asszony átlagos életét. Dolgozni járt előkelőnek egyáltalán nem nevezhető munkahelyeken, az első után még két gyermeket hozott a világra, akiket fel is kellett nevelni, a család háztartását is el kellett látni a napi munka mellett. Eddig még minden rendjén lenne. A hihetetlen jelenségek sorozata ezután következik.

Honnan vette a háromgyerekes dolgozó családjára az időt a regényírásra? Hol tudta a francia nyelvet a hétköznapi munka, háztartás és gyermeknevelés mellett olyan fokon elsajátítani, hogy könyv írásra vállalkozhatott? Hogyan jutott a kézirat az egyik legtekintélyesebb könyvkiadóhoz a francia nyelvterületen? Miért vállalkozott a kiadó egy teljesen ismertelen, idegen nevet viselő szerző művének megjelentetésére? Miért éppen Kristóf Ágota könyve került a strasbourgi Európa-tanács irodalmi találkozájának asztalára? Talán a dolgozó háziaszszony táskájába tette kéziratát és egyszerűen bekopogott a nagy kiadó igazgatójának ajtaján, aki örvendezve ilyen szavakkal fogadta: – Csakhogy megérkezett, Madame! Ha Ön nem hozza a művét, be kellett volna csuknunk a boltot, mert már nem tudunk, honnan vegyünk új regényt!

Aki egy kicsit is tájékozott a könyvkiadás berkeiben tudja, hogy efféle meséket legfeljebb a hajdani hollywoodi limonádéfilmek tálaltak a közönség elé. Ilyen csodálatos írói karriereknek mindig van valami hátterük, amit a lelkesedő riporterek és életrajzírók következetesen eltakarhatnak.

A sikerkönyvet tizenhét nyelvre fordították le, a magyar volt a tizennyolcadik. Nem a szerző maga fordította, dehogya! Szombathelytől igen messze esett Debrecen, oda nem volt érdemes elmenni az egyetemre orosz nyelvet tanulni. Neuchatel közelebb volt, a fran-

cia nyelv pedig előkelőbb. Annyira előkelő, hogy annak a magaslatáról már csak nem fog Kristóf Ágota, a világhírű írónő lealacsonyodni magyar anyanyelve szintjére! Ő feltehetően már az édes testvéröccsével is csak franciául hajlandó beszélni. A magyar könyvkiadók és kritikusok számára pedig, úgy látszik, nincs jobb ajánlólevél annál, hogy egy magyar író nem magyar nyelven ír.

Ha egy szerző jelentkezik művével, aki az emigráció évtizedei alatt is hű maradt anyanyelvéhez, idegen környezetben is magyarul írt, a magyarországi könyvkiadó nem ritka esetben fintorogva húzza az orrát és ilyeneket mond neki: – Kérem (Uram vagy Hölgyem), az Ön nevét senki sem ismeri... Beláthatja, hogy kockázatos vállalkozás számunkra ismeretlen író könyvét kiadni. A könyvkereskedők sem akarják átvenni, mert hát... Esetleg ha hozzájárulna egy bizonyos összeggel Ön is a költségekhez...

Olyan magyar szerző könyvének kiadásában, aki nem magyar nyelven ír, a magyarországi könyvkiadó csodálatos módon nem lát kockázatot. Ebben az esetben nem számít a sosem hallott ismeretlen név. Mert az a magyar író, aki már nem magyarul ír csakis remekműveket alkothat.

Tisztelt Kristóf Attila! Írásából azt olvasom, hogy világhíressé vált nővére mellett az ismeretlen kis öcsike kényelmentlen szerepében feszengett a nemzetközi fogadásokon. Őt mindenki ismerte, Őnt senki, legfeljebb csak akkor vették észre, ha mellékesen elárulta, hogy „egyébként ez az úr itt melletttem a testvéröccsém.” Én ismerem az Ön nevét, jobban, mint a nővérét, akivel nem volt szerencsém találkozni, de őszintén szólva nem is óhajtok vele megismerkedni. Én ugyanakkor jöttem Svájcba, mint az Ön nővére, de nem adtam fel az anyanyelvemet sem szóban sem írásban. Pedig képzelje, a feleségem, akivel már több mint két évtizede élek francia, rokonsága Neuchatelben, Párizsban és Orléansban él, egyik sem tud egy huncut szót sem más nyelven csak franciául, olyan is akad közöttük, aki a művészetben jó nevet szerzett magának. Számomra mindez együttvéve nem volt elegendő ahhoz, hogy magyar nyelvemet a franciára felcseréltem volna. Én olvastam az Ön írásait, Ön aligha olvashatta még az enyémet. Nővére, Kristóf Ágota világhírét egy pillanatig sem irigylem, csak azt az egyszavas megjegyzést teszem rá, amit ő mondott a francia MUM-pezsögőre a fogadásán: *merde*.

Tisztelettel:

Vezényi Pál

Zürich, 1990. március

Qu Geping riadót fúj

Ha nemsikerül hamarosan jelentős áttörést elérni, akkor az energiafogyasztás drasztikus növekedése és a lakosság szaporodása következtében Kína eddigi környezetvédelmi erőfeszítései is hiábavalókká válnak, és a környezetpusztítás katasztrofális arányt ölthet – jelentette ki Qu Geping, a kínai Országos Környezetvédelmi Hivatal elnöke annak a nemzetközi konferenciának a megnyitójában, amelyet március elején rendeztek Pekingben az ENSZ fejlesztési szervezetének (UNDP) közreműködésével.

A tanácskozás munkáját és a helyzet felmérését nem könnyítette éppen meg, hogy sok szakterület adatai hiányoztak, vagy ha megvoltak, nem volt szabad nyilvánosságra hozni őket. A hatvan kínai és külföldi szakértő, aki az utolsó tíz év kínai gazdasági növekedésének a természeti környezetre gyakorolt káros hatásairól tárgyalt, mindemellett egyetértett Qu Gepinggel: azonnali intézkedések nélkül végzetes és bizonyos esetekben jövétlen kárt szenved az ökológiai rendszer, az ember egészsége és a társadalom jóléte.

A város eltűnik

A levegőszennyezés legrutább példájával Benxi városa szolgál, mely Liaoning tartományban, az észak-kelet-kínai iparvidéken fekszik. Acélművek, cementgyárak, vegyiüzemek sokasága található itt, és nemrég még minderről büszkélkedve szóltak. A gazdasági föllendülés cégérének hátoldalán azonban – mint kiderült – súlyos figyelmeztetés olvasható: Így nem mehet tovább! A milliós város fölé a szmog olyan harangja borul, mely némelykor teljesen eltakarja a megfigyelő műholdak elől. A termelési rekordok helyett mindinkább olyan tények kötik le az emberek figyelmét, mint az, hogy a város körzetében hat év alatt a két és félszeresére nőtt a tüdőrákos halálozások száma.

Egyes városokban, így a Pekingtől északra lévő Chengde és a Szecsuan tartománybeli Chongqing városában a levegő olyan töményen tartalmaz káros anyagokat, mint Londoné az ötvenes években. Egy már négy évvel ezelőtti felmérés szerint, amelyet ötvennél több városi agglomerációban végeztek el, a különböző szennyezési mutatók tekintetében a megengedett érték négyszeresét, vagy még többszörösét észlelték, és ami a kén-dioxid-kibocsátást illeti, a 60 kilogramm/köbméter tűrészart helyenként hatszorta-hétszerte múlta felül a tapasztalt értéket.

Az erősen kóros szénfajták használata következtében Kína déli részén, Chongqingban és Guizhou tartomány székhelyén, Guiyangban rendszerezé vált a savas eső.

Önmagát akadályozó fejlesztés

A talajerózió és a nem kevésbé riasztó mértékű vízszennyezés mellett a levegőszennyezés szemlélteti a legjobban, hogy az erőforrások fecsérlése közepette végbemenő kíméletlen iparosítás maga válik a további fejlődés egyik legnagyobb akadályává.

Kínában az ipar és a lakosság együttesen egymilliárd tonna szénat fogyaszt el évente. A szén aránya a teljes energiafogyasztáson belül a 80-as évek elején mért 72 százalékról máig 76-ra nőtt. Ami viszont az egységnyi termékre jutó energiafelhasználást illeti, Kínában ez kétszer akkora, mint Indiában, és háromszor annyi, mint Franciaországban. A kínai környezetvédelmi szakemberek a konferencián többször hangoztatták: „szinkronba kell hozni” a gazdasági fejlesztést a környezetvédelemmel. Sajnos, ez jobbadán azok felismerése, akiknek eddig nemigen volt beleszólásuk a politikai döntésekbe. Mindemellett már az is valami, hogy ma már Kínában sem állítják, hogy a környezetszennyezés csakis a kapitalista országokban következik be. Mi több: már (!) 1984-ben létrehozták az Országos Környezetvédelmi Hivatalt, és a különféle részletkérdéseket szabályozó törvények sora után a múlt év végén az Országos Népi Gyűlés (parlament) elfogadta a környezetvédelmi kerettörvényt. Ténnyel van tömérdek – a pusztá adagyűjtéstől az egyes problémák megoldásáig. Még 1988-ban például a 27 milliárd tonnányi ipari szennyvíz legnagyobb részét tisztítatlanul bocsátották a folyókba. A veszélyes hulladékok biztonságos, külön tárolása jószert ismeretlen. A pekingi kormány azt tervezi, hogy a környezetvédelmi kiadásokat a bruttó társadalmi termék 0,7 százalékáról 1 százalékra növeli 1992-ig. Amde Qu Geping szerint legalább 1,5 százalékra kellene emelni, ahhoz, hogy a mai siralmas állapotok legalább ne rosszabbodjanak. Ez pedig egyelőre csak ábránd.

-6

The Independent

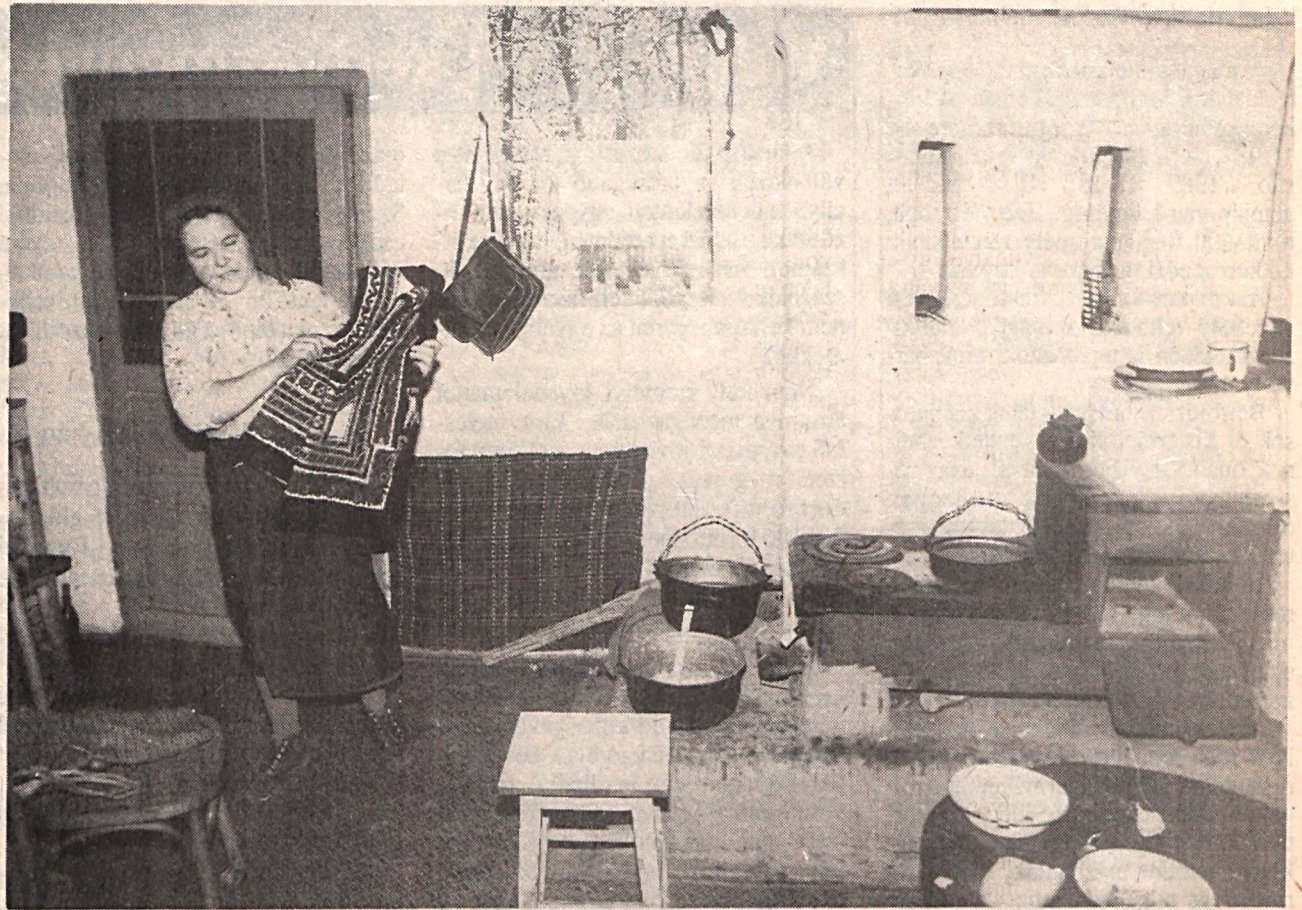
A litván helyzet két képben

Harci tánc? (A Gorbacsov kezében levő lap felirata: Fegyverszüneti tárgyalások)

Litván kislányok nemzeti viseletben – nemzetükért

Csángóföld
Külső-
rekecsiny

Kapfinger András
képriportja

Köszöntjük
ERHARD

nevű olvasóinkat

A germán eredetű Erhard nevünk elemeinek jelentése: becsület, erős.

Csombor keresztnevünknek irodalomtörténeti jelentősége is van: régi magyar személynevből Vörösmarty Mihály újította fel. Végző eredetében azonos a csombor közneveléssel.

Ez a nap bővelkedik még más névnapokban is: Dömötör, Erhard, Hugó, Kreszcencia, Vince.

A Nap két: 5.08 órákor
nyugszik: 18.24 órákor

A Hold két: 18.06 órákor
nyugszik: 4.28 órákor

– Szilvási Lajos író látja vendégül ma este fél héttől a szekszárdi orvosklub Tolna megye székhelyének szak szervezeti házában.

– Bach János-passióját adja elő a szekszárdi belvárosi templomban a brémai dóm kórusa és a brémai Steintor Barokk Együttes április 9-én.

Nyugodjatok
békessebben

Csak egy-egy hóhéhr felhőgyermek egyensúlyoz az égen. Amikor fölnézek egy pillanatra, majdnem elnevetem magamat, mert csak az juthat eszembe, micsoda „égszínkép”. Most már a nap is süthet önfledten, nem tesz neki megjegyzést a március. Jobbra és balra tör előre a zöld, már-már beborítja a tájat. Alig enged teret más színnek.

Érzem, a természet csodálata, mámorító frissessége, tiszta fényei kikapcsolnak bennem minden mást. Mintha elűzték volna a súlyos gondolatokat... Ilyenkor jó autót vezetni. A kocsi könnyedsége is mintha párhuzamban igyekezne az idővel. Forgalom sincs. Ahogy elhagyom Baját, alig előzök, s alig jönnek szemben. Csávoly, Felsőszentiván, Tataháza... Balról álmosan néz rám az elhagyott szélmalom. Mélykút és Mórahalom között pedig egy kezemen megszámlálhatom, hány motorhajította járművel találkozom.

Am Mórahalmon és attól Szeged felé valóságos csúcsforgalom alakul. Viszont magyar rendszámot csak olykor látok. A legtöbb román. Az út mentén a parkolóknak rögtönzött mini-piacokon árulják a cérmazoknit, a törülközőt és más portékát. Meg nem mondom, hogy olcsón, vagy drágán...

Makón megállok, hogy vásároljak valamit. Többen fogják meg a karomat, hogy megállítsanak és „import áru” vásárlására csábítsanak az utcán. Egy ismerős mondja, hogy itt és Szegeden húsz-harmadik alkalmi piac jön létre naponta. Szomszédaink az eladott árán élelmiszert vásárolnak az üzletekben. Át is viszik a határon simán, mert a magyar vámosság nem nézi, a román oldalon meg pláne nem.

Péntek délután öt óra van. Apátfalván, az út jobb oldalán levő zöldésgesbolt mellett még nyüzsgögnék az árusok. A portékát a Dacia csomagartózából kínálják, de a kempingszékre is kiraknak a csábítás trükkjeként egy-egy kiskést és nagykést, ollót és terítőt, porcelánfigurát, színes üveghalat, csecsebecsét... tányért és bögrét, gumicsizmát és hímezt kendőt. A kék gyermekcsizmát három-

Eseménynaptár

135 évvel ezelőtt, 1855. április 9-én született a felvidéki Vitkócon Reviczky Gyula költő, a múlt század végi irodalom egyik legtehetségesebb alakja. Törvénytelen, árva gyermek volt s szomorú sorsa egész életszemléletére rányomta bélyegét. Verseit a modern városi élet ihlette, részvétellel fordult a kizsákmányoltak felé, de állásfoglalása nem volt több csendes panasznál. Pesszimista hangvétele miatt a fájdalom költőjének lehet őt nevezni. Életében az Ifjúságom és a Magány c. verskötete jelent meg és írt egy regényt Apai örökség (1884) címmel.

125 esztendeje 1865-ben ezen a napon az USA-beli Appomattoxnál lezajlott csata után befejeződött az amerikai polgárháború: Robert Lee

Dr. K. A.

Lottónyeremények

Ötállalatos szelvény nem volt, négyese 84 fogadónak volt, nyereményük egyenként 236 851 forint, a 6871 hármas 1521, a 211 692 kettes 49 forintot ér. A következő hétre átvitt jutalom nettó összege 11 000 000 forint.

Kínai ürsiker

Szombaton este sikeresen felbocsátották a Szecsuan tartományi Hszicsang űrközpontból az Asiasat-1 telekommunikációs műholdat. Az első külföldi tulajdonban levő műhold felbocsátásával Kína belépett a nemzetközi űrpiacra.

Tojás cukor az árvácskák között

százért sóznak rá a magyar vevőre, de az rámutat a mellette tipegő gyermeke lábára: – Ötvenért vettem odaát...

Közben telnek a csomagartók az almával, narancssal, az élénkzöld banánnal, húsfeleségekkel, sajttal és kenyérral. Sokan csomagolnak és indulnak az alig tíz kilométerre levő nagylaki határátkelő felé. Nézem az utat. A jó órával ezelőtti zápor nyomain a kocsik fölszárogattak. De csak a jobb oldalon. A felezőtől balra még vizes a burkolat. Mélyedéseiben áll a víz. Hát persze, kifelé van csak forgalom. Holnap reggel fordított lesz minden.

A sorompónál balra van a temető. Az egy-két évvel ezelőtt kivágott nyárfák helyén szépen nőnek az újak. Igyekeznek mielőbb megnyúlni és összelelkezni, hogy az ott nyugvóknak csendet teremtsenek. Elbarikádozzák őket az autók, vonatok zajától.

Az apátfalvai temetőbe sokan igyekeznek. Főként gyalogosan és kerékpáron. Ölnyi és vödörnyi virágot visznek. Bal oldalon egy sírnál majd mindenki megáll néhány pillanatra. Kivesz a csokorból egy-két szál nárciszt, jácintot, íriszt. Beteszi az egyik műanyagflakonba. Ugyanúgy, ahogyan a főbejáráttal szembeni szobornál is teszik. A nagymama szavát már meg sem várja az unoka, hanem magától visz egy-két szál virágot Szűz Máriának.

Megállok – ahogyan mások – a sírnál. Három kereszt – három névvel. Illetve nem névvel. Az egyik az áll: Grozav Olimpia Ileana 51 éves; a másikon: Páduraru Gabriella 1984–1989; a harmadikon: Ismeretlen nő. Ők azok, akiket részben megcsönkítva fogtak ki tavaly a Marosból. Mondják, sírjukon több a virág, mint bármelyik másikon. Pedig idegen, vagyis hozzátartozó ide nem jön. Talán a távolból imádkoznak értük. Talán nem is tudják, hol nyugszanak.

Nézem a hármast sírt. S gondolkodom az itt nyugvókról. A szépen gondozott sírt övező árvácskák között megpillantok néhány szem színes tojás cukrot. Meghatódom... – és legelbül elmosolyodom...

V. Horváth Mária

MONFODI '90

Művészetükben
nem korlátozóztak

Rangos fotókiállítás nyílt nemrég Szolnokon, a Ságvári Művelődési Házban. Rangját természetesen elsősorban a tárlaton bemutatott képek minősége adja, de jelzi az is, hogy a FIAP, a Fotóművészek Nemzetközi Szövetsége égizse alatt rendezték meg. A kiállított fotókat nézve is elsősorban a magas színvonal, a művészi megformálás igényessége ragadja meg figyelmünket, s csak miután kigyönyörködöttük magunkat, akkor figyelünk fel egy másúttal ritkán előforduló téma gyakori felbukkanására. Ezeket a felvételeket a mozgássérültek világának képei tünnek fel. Meggyőzően sugárzott üzenetük pedig többnyire az, hogy az emberi akarat képes úrrá lenni, felülemelkedni a legkétségbejött helyzeteken is.

Az ilyen témájú képek természetesen itt is kisebbségben vannak a szokványos táj-, zsáner- és egyéb fotókkal szemben, a kiállítás egésze azonban ugyanezt az üzenetet hordozza. A MONFODI '90 ugyanis a Mozgáskorlátozottak V. Nemzetközi Fotó- és Színesdia Pályázatának legjobb alkotásait mutatja be a Tisza-parti városban, rendezője a Magyar Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége. A kiállítás katalógusának előszavában Markovics Ferenc Balázs Béla-díjas fotóművész ugyanezt a gondolatot hangsúlyozza: „meglehet, hogy gonosz betegségek, orvul leselkedő erők megfoszthatnak embereket mozgáskészségüktől, szerencsére

azonban a tehetséget, az alkotóképességet senki és semmi nem veheti el tőlük! Ebben rejlik újabb és újabb győzelmeik záloga.”

A pályázatra tízenyolc országból küldtek be alkotásokat. A fekete-fehér papírképek kategóriájában az első díjat a litván Janis Gleizds szerezte meg „Optimisták” című, négy képből álló kollektívájával. Ugyancsak kollektívát kapott első díjat a színes képek kategóriájában Fichera Giuseppe (Olaszország) és a színes diapozitív kategóriában Karl Stadler (Ausztria). Cseppnyi örömben, hogy a díjazottak közé magyar pályázónak nem sikerült bekerülnie. A kiállításon azonban tizenöt különdíjat is kiosztottak, s ebből már sikerült négyet elhozniuk a hazaiaknak. Láng Tibor „Egyedül” című felvételéért a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága, kollektívájáért a Szolnok Városi Tanács V. B. művelődési osztálya, Nagy László „A telhetetlen” című képéért a Magyar Fotóművészek Szövetsége, Szabó János „Kórus” című fotójáért a Magyar Amatőr Fotóklubok és Szakkörök Szövetsége különdíjat nyerte el.

A Mozgáskorlátozottak V. Nemzetközi Fotó- és Színesdia Kiállítása április 13-ig naponta 10-től 18 óráig tekinthető meg Szolnokon a Ságvári Művelődési Központban.

-gyg-

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Hétfő kulturális magazin. 9.05–11.00: Napközben. 11.10: Hagymányápolók. 11.30: Őseink kertje, Erdély. 12.45: Háznak tája. 13.05: Klasszikusok délidőben. 14.05: A céda nyúl. Rádiójáték. 14.39: Bennett: Régi amerikai táncok. 15.05: Kóruspódium. 15.30: Népdalok. 16.00: Tizenhat óra. Hírmagazin. 16.25: A Nyitnikék postája. 17.05: Eco-mix. Gazdasági magazin. 17.30: Részletek Lehar Ferenc-Erdődy János operettjéből. 18.00: Esti magazin. 18.30: Háttér. 19.05: Sportvilág. 19.15: Láttuk, hallottuk. 19.40: Rossa László feldolgozása: Három Eger-vidéki népdal. 19.50: Gong. 20.05: PAF-műsor. 21.05: „Mi már akkor is tuduk...” Dok. műsor. 21.45: Richard Clayderman zongorázik. 22.00: Hírvilág. 22.30: PAF-műsor. 23.05: Benjaminsó Gigli legszebb felvételeiből. 23.35: Csajkovszkij: Hattyúk tava – balettszvit.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.03: Könyvek a ponyván. 9.35: ARádió Dalszínháza. Suppé: Pajkos diákok. 10.45: Magyarán szólva. 11.03: Hogy teszszik lenni? Nyúl... sok műsora. 11.35: Szansonok innen-onnan. 12.00: Nóták. 13.03: Slágerműzeum. 14.00: Kettőtől ötög... Kivánságműsor. 17.03: Ötödik sebeség. 18.00: Kölyökkrádió. 18.30: Pop-regiszter. 19.03: Válogatás ifjúsági műsorokból. 19.35: Tip-top paradé. 20.00: Lengyel Miklós portré. 21.03: Zenés beszélgetés a Fővárosi Operettszínház előadásáról. 22.05: Ez botrány?! 23.03: Sporthíradó. 23.10: Pop-rock műhely.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.10: Új lemezeinkből. 10.01: A bécsi Concentus musicus kamarazenekar tagjai játszanak. 10.30: A hét zeneműve. 11.00: Hunyadi László. Részletek Erkel operájából. 12.05: Haydn: B-dúr szimfónia. 12.30: Brahms: a-moll vonósnygyes. 13.00: Kilitó. 13.45: Walton: Troilus és Kresszida. Opera. 16.05: Schubert: a-moll szonáta. 16.30: Barokk zene. 17.20: Holnap közvetítjük. Az MRT énekarának hangversenye. 17.39: Magyar ze-

RTV

neszerzők. 18.15: Vendégtanárként – Japánban. 19.05: Kovács Kolos operáirját énekel. 19.35: Kapcsoljuk a Magyar Állami Operaházat. Kb. 21.45: Operaegyüttesek. 22.15: Msztyszlav Rosztropovics gondolkázik. 23.07: Rádiószínház. 23.30: A hét zeneműve.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarazatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene 8.00: Hírek 8.10: Elő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközélnben 9.40: Nyugati folyóiratszema 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó-Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyél 15.00: Hírek, műsorismertetés-Délutáni randevű 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemle 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyélő 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézünk 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemle 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyélő 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemle 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézünk 0.45: Műsorzárás

TV1: Választás '90. A vasárnapi műsor folytatása 19.30-ig. Benne: Esti mese. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Csa-

ládi kör. 21.05: Reklám. 21.10: Meghökentő mesék. 21.35: A hét műtárgya. 21.40: Mesterdallamok. 22.10: Petri György költeményei. 23.00: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képiúság. 17.15: TV2. 17.45: Mozaik. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.47: TV2. 19.00: Szímfónia. 19.53: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2. Napzárta.

OSZTRAK TELEVÍZIO: 1.műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Osztrák képek. 10.00: Az emberi család. 10.30: Liebling ügyvéd esetei. 11.15: Kemény, de szívélyes. 12.00: Tisztelt ház! 13.00: Hírek. 13.05: Jogi esetek. 13.35: Heti körkép. 13.55: Magasfokú bosszúság. 14.10: A Világkupa: Egy kapitány meséje. Játékfilm. 15.35: Fraggles. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Mini színpad. 16.30: Vif-zek. 16.55: Mini tv-híradó. 17.05: Levélcsere. 17.10: Astrid Lindgren a gyermekéért. 17.35: Mini tudósítás. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Praxis Bülowbogen. 19.30: Híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Hunter. Krimi-sorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: A kiválasztottak. 23.50: Miami bűn. Krimisorozat. 0.35: Hírek. 2. műsor: 16.25: Művészlexikon. 16.30: A tökéletességet keress. 17.00: Öregsors Japánban. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Sinha Moca. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Hotel Paradics. Szórakoztató film-sorozat. 21.15: Schilling. Gazdasági magazin. 22.00: Híradó 2. 22.25: Teleszkóp. 23.10: Éjszakai stúdió. 0.10: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Apám földönkívüli. 6.25: Halló, Európa – Jó reggelt, Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Teletutó. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfield története. 10.05: Játékshow. 10.35: Dr. Who. 11.00: Segítség, a barátom férfi! Vigjáték. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Teletutó.

13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfield története. 15.00: Kedves Bill bácsi! 15.30: Játékshow. 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Alarc. Rajzfilmsorozat. 16.30: A hatmillió dolláros férfi. Akciófilm. 17.10: Játékshow. 17.45: Csillagtér. 17.55: Hírek. 18.00: A doktor kórháza. Sorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: A 214-es repülőszázad. Kalandfilm. 20.10: Airwolf. Akciófilm. 21.05: Káosz, kaviár és KGB vigjáték. 22.45: Hírek. 22.55: Kulturális magazin. 23.25: Férfi-magazin. 0.00: Pankráció. 0.35: Airwolf. 1.20: Aerobic. 1.25: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezd. 8.00: Hírek. 8.15: Mediterrán konyhareceptek. 8.45: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Kék éj. 19.30: Hírek, időjárás. 19.45: Időjárás. 20.00: Turistamagazin. 20.30: India arcai. 21.00: Vadlesen. 21.30: A tudomány távlati. 22.00: Hírek, időjárás. 22.15: Vadlesen. 22.45: Thaiföldi panoráma. 23.45: A tudomány távlati. 0.15: Hírek, időjárás. 0.30: Kék éj. 1.30: Időjárás. 1.45–7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: 7-ről 7-re. 17.15: Esély a daloknak. 17.45: Főzolecke. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Inci-finci fantázia. 18.35: Pihenődő. 19.00: Útikalendok. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagpapíros. 20.00: Új világ. 21.00: Thalassa. Tengeri magazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: TV5-klub. 22.40: Gros Méchant Show. 23.50: A mozi világa. 0.25: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jó reggelt a SATI-gyell! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Szomszédok. 9.00: Hírek. 9.05: Szeretethajó. 9.50: Utazóknak. Horoszkóp. 10.00: Hírek. 10.05: Tévébolt. 10.30: A három testőr – I. 12.15: Szerencskerék. 13.00: Tévétűzde. 14.00: Műsorlevezetés. 14.05: Pixi az égi kakukkfészekben. Rajzfilmsorozat. 14.30: Háztartás. Horoszkóp. 14.40: Szeretethajó. Filmsorozat. 15.30: Boszorkányt szeretek. Csa-

lászorosozat. 15.55: Tévébolt. 16.05: Daniel Boone. Westernsorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.35: Természetbarátoknak. 17.45: Műsorlevezetés. 17.50: Édes méreg. Családsorozat. 18.45: Hírek. Időjárás. 19.05: Szerencsekerék. 19.50: Időjárás. Hírek. 20.00: Törveto John, az orvosudor. Kórházsorozat. 20.55: Hírek. 21.00: Az én kincsem Tirolból való. Népies film. 22.40: Hírek. Sport. Időjárás. 22.50: Hírek és sztorik. Magazin. 23.45: A játékszabály. Játékfilm. 1.30: Vallásos szemszögből. 1.35: Műsorlevezetés.

JUGOSZLAV TELEVÍZIO: 1.műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Naptár. 8.30: Hadd legyen rend. Gyermeksorozat. 8.45: Gyermekműsor. 9.00: Bejelentés. 9.01: Gondold meg, csináld magad. 9.15: Hogyan énekelnek a leányok. 9.30: Renszansz képzőművészeti Horvátországban. 10.00: A glagolita írásmód. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották – nézzék! 14.40: Műsorismertetés. 14.45: Hírek. 14.55: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Napló I. 17.20: Oktatóműsor: Valamivel több. 17.50: Sorozat gyermekeknek. 18.20: Számok és betűk. Vetélkedő. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Dokumentumműsor a forradalomról. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Napló II. 19.53: Időjárás. 20.05: Drámaest. 21.10: Külpolitikai műsor. 21.40: Napló III. 22.00: A mai sport. 22.05: Éjszakai program. 24.05: Hírek. 0.10: A keddi műsor ismertetése. 2.műsor: 16.10: Műsorismertetés. 16.15: Hírek. 16.20: Naptár. 16.30: Kék program. 17.00: Kölyökidő. 18.00: Zágrabi program. 18.30: „Alf”. Humorisztikus-sorozat. 19.00: Zágrabi panoráma. 19.30: Napló. 19.55: A sport világa. 20.45: Játékfilm. 22.15: Választások '90. 23.15: Műsorzárás.

Az RTL PLUS, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsoraát részletesen közli a Telehold

Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917,- Ft/db, a 3-5. köteteké: 980,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Őn már most előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő 4-20. kötetét,

21 500,- Ft-os áron.

Név:

Cím:

...példányban
megrendelem

a Révai Nagy Lexikona kötetait
az alábbi címen:

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Tisztelt Megrendelőnk!

Kiadónk továbbra is garantálja a Révai Nagy Lexikona hat év alatti megjelentetését, s azt is, hogy indokolatlanul nem emeljük a kötetek árát. E nemzeti érték közkinccsége során csak szolid üzleti nyereségre törekszünk.

Sajnos azonban nem tudjuk elhatárolni magunkat a papírák és a nyomdai műveleti költségek évente egyre nagyobb mértékű emelkedésétől. Reálisan felmértük, hogy ez Önnek esztendőnként fokozódó megterhelést jelent.

Kiadónk vezetősége ezért úgy határozott, hogy felkínáljuk Önnek az általunk vállalható legnagyobb kockázatot!

Ha az Önhez már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. április 30-ig kitölti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbséget, avagy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvtáraknál, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, kérjen egy csekket kiadónktól, s azon adjon fel címünkre

24 314,- Ft-ot

1990. április 30-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkal, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg!

Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

..... példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesíték.

A megrendelő neve:

Címe: (város, kerület, utca, ltp., emelet, ajtó):

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,- Ft,
negyedévre: 600,- Ft,
fél évre: 1200,- Ft,
egy évre: 2400,- Ft.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

.....
aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre adják fel:

Vidéken: postahivatal, helyben
Budapest: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest XIII., Lehel u. 10/a.

Arisztokraták a Szovjetunióban

„Kedves elvtársak!... Bocsánat. Hölgyeim és Uraim!” – Európa keleti felén manapság nem meglepő az ilyen nyelvbőlés, s Moszkvában még kevésbé kelthet feltűnést, ha nem éppen az orosz arisztokraták egyesületének minap tartott alakuló közgyűlésén hangzott volna el, s nem éppen Orlov gróf leszármazottjának szájából. A nemesi szervezet megalakítására a szovjet alkotmány nem régen módosított 6. cikkelye alapján kerülhetett sor, amely lehetőséget kínál önálló jogi személyiséggel rendelkező és autonóm keretek között gazdálkodó, bejegyzett egyesületek alapítására. Az egyesület hivatalos bejegyzése érdekében az orosz nemesek Raisza Gorbacsovához és Ligacsovhoz fordultak pártfogásért, mert szilárdan hiszik, hogy mindketten büszkék származásukra. A társaság minden valószínűség szerint „Nemesi Gyűlekezés” néven kéri bejegyzését.

Mint az AFP tudósítója szerint a Szovjetunióban már nem számít antagonizmusnak a nemesi származás. Az 1917-es forradalom után is Oroszországban maradt arisztokrácia tulajdonképpen politikamentes szövetséget igyekszik alapítani, hogy végre nyíltan hirdesse társadalmi azonosságát, ápolhassa kulturális örökségét, és hivatalosan is kapcsolatba léphessen a külföldi emigrációban élő orosz nemesi leszármazottakkal. Az alapítók egyike kijelentette, a szervezet célja, hogy erkölcsi és jogi segítséget nyújtson a Moszkvában és a Szovjetunió más nagyvárosaiban élő „arisztokratáknak”. A Tolsztoj-család Európában és Amerikában élő tagjai ápolhatják kapcsolataikat a Szovjetunióban maradt rokonaikkal, de a kevésbé híres arisztokrata családok nincsenek ilyen kedvező helyzetben.

Miközben az egyesület igyekszik politikamentes arcukat öltetni, bizonyos tagjai alig leplezik, hogy az alkotmányos monarchia hívei. Az alakuló közgyűlést megelőző, egyik előkészítő tanácskozásra pedig beszivárogtak a szélsőjobboldali Pamjaty militáns tagjai, és antiszemita hangvételű beszédekkel zavarták meg az ülést. Az arisztokraták szövetségének alakuló ülése a Novoje Vremja hetilap szerkesztőségének épületében zajlott le. Az ott megjelentek elmondták, az elmúlt évtizedekben csonkított életet élhettek, hogy szüleik igyekeztek eltitkolni származásukat, sohasem beszéltek gyerekkorukról és dugdosták a kompromittáló fényképeket és dokumentumokat. A szovjet hatalom a családi vagyonnal együtt elkobozta az ősi okmányokat is. Az egyesület most szeretné felkarolni a családfakutatást, céljaul tűzte ki a régi kastélyok és nemesi lakások méltó felújítását, a síremlékek rendbe hozását és gondozását, valamint azt is, hogy az utcák visszakapják régi nevüket. Emellett arra is törekszenek, hogy visszaállítsák az egyházi ünnepeket, s elhatározták azt is hogy nemesi bálakat rendeznek, ahol ismét mazurkát járnak majd.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

"Kapcsolatteremtő"

társskereső szolgálat házastársat,
élettársat, szabadidőpartnert
közvetít. Válaszborítékért
tájékoztatást küldünk.
Levélcímünk: 7632 Pécs, 10. Pf.: 68.

A Babits Kiadó

legalább 10 m x 6,5 m alapterületű,
legalább 3 m magas helyiséget
keres ipari hasznosításra,
Szekszárdon vagy környékén.

Ajánlatokat a 74/16-277-es
telefonszámra várunk.

Demokratikus

Átalakulási

Törekvések

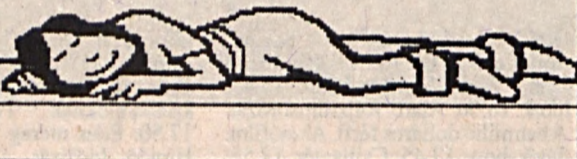
Utja

Magyarországon

APRÓHIRDETÉS

Menyasszonyiruha-kölcsönzés,
Szekszárd, Klapka u. 30. Babits-iskola,
volt sajtóince feletti utca.

Kollégiumi szállásbely

1990. február 1-től naponta
50 főt tudunk fogadni az
505. sz. Ady Endre Ipari
Szakmunkásképző Intézet
és Szakközépiskola
kollégiumában.

Szállásdíj:
150,- Ft./fő/éjszaka.

Cím:
Szekszárd, Beloiannis u.
Telefon: 74/11-288.
Schrót György kollégiumvezető

Szolgáltatásaink:
- 2,3 és 4 ágyas szobák
- hideg-meleg vizes közös mosdó és
zuhanyzó.

Labdarúgó NB I. A mezőny fele „félelemben”

Az MTK újra az élen – a Fradi elkapta a fonalat

Ha a színvonalat illetően nem is lehetünk bizakodóak, de izgalomban, érdekességben nem lesz hiány a bajnokság hátralevő nyolc fordulójában. Annak ellenére, hogy a bajnoki címért csak két csapat küzd majd. A nemzetközi szereplés lehetőségét biztosító bronzérem PMSC-FTC versenyfutás várható. Nem is akármilyen, hiszen a morálisan is újra egységes Fradi – idehaza! – újfent lendületbe jött és bárkit képes „elgázolni”. Aki ebben kételkedik az a síófoki játékosoknál érdeklődjön.

A vonal alatti helyezésekre egyszerűen képtelenség tippelni. Az valószínűnek látszik, hogy a Csepel ebben az idegi harcban felülkerekedik, így az egyik kiesőnek számít. De bármi más nehéz megjósolni. Az osztályozó rémélvel fenyegetett 13. helyen álló Debrecen csupán hat pont választja el a hatodik Siofoktól. Tekintettel a mezőny kiegyensúlyozottságára, minden előfordulhat. Tudjuk, a csapatoknak örjít ez a bizonytalanság, de a szurkolóknak... Kísért a múlt. A többször is kirajzolódo, láthatóvá vált érdekeszővevények miatt, nekik is örjít volt, amikor a nagy halak zöld asztal mellett eldöntötték, hogy ki maradjon, ki zuhanjon... A hárompontos győzelmek miatt is tiltakoznak a csapatok a liga közvetítésével. Vajon beadja-e a derekát az MLSZ az NB I-es ligának? Tartok tőle, hogy igen, hisz úgy tudjuk: ezennél nem az MLSZ, hanem a liga a felelős a színvonalért és a morálért...? De ebben a kérdésben is – mint megannyi másban – éppen annak a hozzávetőlegesen százezernyi szurkolónak, békés szemlélődőnek a véleménye nem lesz érdekes, akikért van ez a nagy fölhajtás, célcélonbeli labdarúgás címén...

-bégyé-

Brockhauser: „Ez 11-es?”

A forduló legnagyobb meglepetését – váci vereségével az Újpest szolgáltatta. A három pont sorsát egy 11-es döntötte el, aminek jogosságát – ahogy az más esetekben a szenvedő csapatoknál lenni szokott – az újpestiek megkérdőjelezték.

– Egyszerűen nem akarom elhinni, hogy ilyen sima ütközésért, ami köztem és Répási között történt, büntetőt lehet ítélni. Helyzeti előnyben voltam, előttem a labdát, az ellenfél játékosai érhethetően nem tudott megállni, átesett rajtam – ennyi... Dehogyan ennyi! – ha

belegondolok: ez a Varga játékevezető lehet, hogy a bajnokság sorsát eldöntő hibát követett el – sajnálkozott a találkozó után Brockhauser István, az Újpesti Dózsa válogatott kapuvédője.

Kardos József, az újpestiek egykori kitűnősége a váciaknál volt kulcsember:

– A büntető jogosságával nem kívánok foglalkozni, vagy hetven méterre álltam az esettől. A második féлдőben főlének kerekedett a Dózsa, de az első játékrész egyértelműen a miénk volt.

– Presztízsmeccs volt ez a számodra? – Igen, de nem abból a szempontból, amire sokan gondolnak. Nem a Dózsanak, hanem a Vácnak akartam bizonyítani, mégpedig azt, hogy érdemes volt megvenni...
– De ez a bravúr még nem elég, a Vác nehéz helyzetben van.

– Nagyon hajtok a bentmaradásért. Még rá gondolni is rossz a bukás következményeire. Az NB II. az erkölcsi és anyagi csóddal egyenlő. Kisebb prémium, kisebb tudású játékosársak stb...

D.H.P.

A Fáy utcától az Üllői útig

Az egykor sokkal szebb napokat látott Vasas és Honvéd „kiesési rangadója” igazán érdekesnek ígérkezett. Erre indultam először. Visszaesésben a Vasas, padlón a Honvéd, puccs Kispesten a vezetődő, Haász Sándor ellen. Mi kell még? „Ég a város, ég a Haász is...” Tökéletesen jellemzi a klasszikustól kölcsönzött átirat a jelenlegi helyzetet.

És láss csodát! Kérem szépen, jó meccset játszott egymással a két gárda. Igaz ugyan, hogy a produkció színvonala nem mindig haladta meg a kívánatos, ám az eső, a felázott talaj ellenére végig hajtott mindkét együttes, küzdelmes, megfelelő iramú 90 perces látott a publikum. Magabiztosan kezdtek a piros-kék, a szünetben vezettek is 2-0-ra. Nem véletlenül ismételte Asztalos Zoltán, a Turizmus című havilap főszerkesztő-helyettese, a Honvéd baráti körének elnöke a közönségtől vett kellemetlen szlogent: – NB II!...

– Ne viccelj, Zoli! Ez kizárt!

– Jó, talán tényleg túlzás, de azért sok minden nincs rendben a csapat körül, elég a bajnok...

– Még valami: hol vannak a lázadók, a puccsisták, akik meg akarták

fürni a tréner? Így Csuha, Dózsa Attila, Sas Jani?

– Játszottak a tarcsiban...

Tény: a Vasas egy „többször megnyert” meccset, biztosnak látszó győzelmet engedett ki a kezéből. Rádadásul 2-1-es állásnál a Vasasból Dúró a 85. percben még egy tizenegyet is elhibázott, ez megbosszulta magát, egyenlített a valóban teljesen szétesettnek tűnő katonacsapat legénységére.

Más jellegű volt a Ferencváros és az utóbbi időben önmagához képest rendkívül sokat fejlődött Balaton-parti gárda, az egyébként valóban stílusosan futballozó Siofok párharc. Az FTC simának tűnő, 4-0-ás győzelme eleinte egyáltalán nem látszott ilyen biztosnak. Ezt bizonyítandó a hosszú ideje Achilles-ín fájdalommal küszködő Üllői úti csatár, Wukovics Laci a rádiós fülkében bizony igencsak izgattottnak tűnt a találkozó folyamán. Néha-néha szinte rúgásra lendült a lába, de hát szegény Lacika még csak nem is edzhet mostanában. A Fradi néhány játékos kitűnő alakításainak, no és a síófoki védelem „hathatos közreműködésének”, mondhatni asszisztálásának köszönhetően harcolta ki végül a negyedik, ám végső soron a még ilyen arányban is megérdemelt győzelmet.

Rákosi Gyula az öltöző folyosón láthatóan elégedetten fogadta a gratulációkat és örömmel kommentálta fiai nagyszerű teljesítményét.

– Kik voltak a legjobbak? – hangzott a társaságból felé egy kérdés.

– Kincses és Vaszil, valamint Limberger.

– Limberger? És Dzurják, aki ismét két gólt szerzett? Aki sorozatban rúgja a gólokat?

– „Limpi” nagyon taktikusan játszott, csak ezt nem mindenki látta.

Az NB I. állása

1. MTK-VM	34-14	46
2. Ú. Dózsa	32-15	46
3. Pécs	30-15	40
4. Ferencváros	35-23	37
5. Tatabánya	15-19	33
6. Siofok	22-23	30
7. Veszprém	17-17	28
8. Videoton	17-21	28
9. Vasas	24-30	27
10. Békéscsaba	19-26	27
11. Rába ETO	22-20	24
12. Bp. Honvéd	22-29	24
13. Debrecen	16-24	24
14. Váci Izzó	18-25	22
15. Haladás	25-32	21
16. Csepel	20-35	16

Csöpi? – kérdez vissza ő. – Miért mit csinált, azon kívül, hogy fejtelt két gólt?

– Igaza van a trénernek. Semmit „Csak” fejtelt két gólt...

– Szeiberttel is elégedetlen? – fagattam tovább... (Gyula bácsi nyhén a száját húzogatta.)

– Az, mondjuk, látszat, hogy Szeibert helyett Vaszil Gyuri futott?

– Miért mindenkinek muszáj futni a csapatból? – tette fel a tulajdonképpen költői kérdést.

Odébb Meksz Gyula a vendégek játékosra elegendett vitába tévés barátjával. Ami igaz, igaz, elég éles kritikával illeték az egykori kaposvári focistát, de ő nem hagyta magát.

– Miért vagytok ilyen szigorúak, szerintem végig hajtottunk mindannyian!

– De focizni kellett volna Gyula! – így az ellenvélemény. – Nem állítáztam!

– Miért a németek mit csinálnak? „Darálnak” másfél órán át!

– Nana, Gyula, ők azért néha-néha fociznak is, sőt nem is rosszul!

Közben befutott a honvédos lázadó Sas is. Némi élccel az általam már olvasott Sport Pluszt akartam ajándékozni számára, de mondta, köszöni szépen, nem kéri, olvasta már a Honvédról szóló cikket. Az Üllői úti összecsapás után beültünk a Fradi ét-

Kijelölték a válogatott kereteket

A szombati bajnoki forduló után Mészöly Kámán szövetségi kapitány és Novák Dezső, az olimpiai csapat szakvezetője kihirdette a labdarúgó „A” és olimpiai válogatottkeret névsorát. Mindkét együttes a jövő héten Ausztriával játszik barátságos mérkőzést, az „A” csapat szerdán 19 órakor Salzburgban, az olimpiai gárda pedig 17.30-kor Oberwartban (Felsőőr).

A névsor:

„A” keret:
Brockhauser István (Ú. Dózsa), Bodnár László (PMSC) – kapusok
Limberger Zolt (FTC), Mészöly Géza (Vasas), Lőrincz Emil (MTK-VM), Palaczky János (PMSC), Bognár György (Toulon), Dúró József (Vasas), Balog Tibor (MTK-VM), Jován Róbert (MTK-VM), Márton Gábor (PMSC), Katona György (Ú. Dózsa), Mónos Tamás (Veszprém), Petres Tamás (Veszprém), Máriási Zolt (Videoton-Waltham), Pintér Attila (Beerschot) – mezőnyjátékosok.

termébe és már a lelátón járta a hír, libamáj töpörtyű készül a konyhában. Már fentük a fogunkat, hogy egy jóízűt vacsorázzunk, mi is.

Mire odakerültünk, már elfogyott. Az egyenlőtlenségben büszkén feszítő Csöpiék könnyedén elbántak a 22 adaggal... Mint a Siofokkal.

Molnár László

A 22. forduló eredményei:

Vasas – Bp. Honvéd 2-2 (2-0). Fáy utca, 3 ezer néző. V: Puhl. G: Zvara (2. p.), Zircher (42. p.), illetve Orosz (68. p.), Csehi (88. p.).

Pécsi MSC – Csepel 2-0 (2-0). Pécs, 4 ezer néző. V: Németh L. G: Bérczy (13. p.), Megyeri (32. p.).

MTK-VM – Békéscsaba 1-1 (0-0). Hungária krt 1500 néző. V: Bognár G: Balog T. (89. p.), illetve Takó (71. p.).

Rába ETO – Haladás 2-0 (0-0). Győr, 5 ezer néző. V: Fekete. G: Mörtel (84. p.), Preszeller (90. p.).

Vác – Újpesti Dózsa 4-0 (1-0). Üllői út, 10 ezer néző. V: Drigán. G: Dzurják 2 (57., 81. p.), Kincses (29. p.), Szeibert (76. p.).

Váci Izzó – Újpesti Dózsa 1-0 (0-0). Talapa (81. p.) Vác 4 ezer néző. V: Varga S. G: Talapa (81. p., 11-esből).

Debrecen – Videoton-Waltham 2-2 (1-1). Debrecen, 5 ezer néző. V: Kurmai. G: Plókai (34. p.), Dan (80. p.), illetve Vancea (22. p.), Csucsánszky (55. p.).

Veszprém – Tatabánya 0-1 (0-0). Veszprém, 5 ezer néző. V: Nagy II. J. G: Dobesch (48. p., 11-esből).

Totóeredmények

1. E. Frankfurt-Bremen	1
2. VfB Stuttgart-Leverkusen	x
3. B. Uerdingen-Bayern München	x
4. WE. Mannheim-Nürnberg	x
5. Essen-Wattenscheid	2
6. Hannover 96-Duisburg	x
7. Freiburg-Hertha BSC	2
8. Braunschweig-Saarbrücken	x
9. Unterhaching-Darmstadt	1
10. Atalanta-Napoli	x
11. Bari-Lazio	x
12. Roma-Fiorentina	x
13. Verona-Genoa	x
14. Bologna-Milan	x

Döntetlen a fővárosi rangadó

1990. április 7. szombat – Szombaton két rangadót játszottak a víziabba OB I-ben. A fővárosi pontosztokodással végződött a Dózsa és a Vasas között, az FTC viszont lelépte a Szegedet. Eredmények: OSC-Bp. Spartacus 11-8 (4-1, 2-1, 2-2, 3-4), BVSC-Tatabányai Bányász 8-6 (3-2, 2-1, 2-2, 1-1), Ú. Dózsa-Vasas 9-9 (2-2, 2-1, 3-1, 2-5), FTC-Szeged 11-6 (3-3, 1-3, 2-0, 5-0), Szolnoki VSE-Szentesi Vízmű 6-6 (1-2, 3-1, 1-2, 1-1)

A forduló utolsó mérkőzésén:

Tungsram-Eger 11-8 (4-2, 2-1, 4-2, 1-4).

Az élcsoport állása: 1. FTC, 2. Ú. Dózsa, 3. Vasas 16, 4. Tungsram 16, 5. Szeged 16, 6. Szolnok 16.

Mezei futás, kemény emelkedőkkel

Ákár történelminek is nevezhető helyszínen, az egykor híres Alagi lövereny pályán rendezték szombaton az idei év első jelentősebb szabadtéri atlétikai viadalát, a Hungarocamion által anyagilag támogatott országos mezei futóbajnokságot. Dunakeszi immár a 18. alkalommal fogadta a sportág lelkes művelőit, s a legjobbak erőpróbája előtt a különböző korosztályok képviselői mérhették össze tudásukat, felkészültségüket.

A löversenypályát a könyvekre így hát hamar benépesült s pontosan dőbben elindították azt a versenyt, amelyen amatőr atléták állhattak rajthoz. Ezzel a Magyar Atlétikai Szövetség „Putással az egészségért” elnevezésű alapítványának a bevételét növelték a szervezők. A sportág támogatására összegyűjtött pénzből azokat segítik, akik nem versenyszerűen, hanem csak kedvtelésből szeretnek futni. Hogy sok ilyen lelkes amatőr van Magyarországon, ezt a szombati esemény is bizonyítja, hiszen a borongós idő ellenére több százan választották Dunakeszi-Alagot a hérvégi kikapcsolódásra.

Az országos bajnokságon a férfiak a 6 és 12, a nők a 6 km-es távon állhattak rajthoz. Ezúttal nehezebb teret kellett a résztvevőknek teljesíteni, mint a korábbi években: tavaly ugyanis mindössze egy nagyobb bukkanót mástak meg a futók, az idén azonban négy igen kemény emelkedőt kellett leküzdeni.

A felnőttek között a hosszabb távon a férfiaknál 12 kilométeren Markó György, a Romániából áttelepült volt bajnok és válogatott biztosan, 6 kilométeren Banai Róbert szoros hajrában győzött, Visnyei Márta fölényesen védte meg bajnokságát. Mindhárom felnőtt csapatbajnokságot és a Munka vándordíjat az újonnan alakult BVSC-Eszterika futóklub nyerte meg. – Eredmények:

felnőttek: férfiak 12 km:

bajnok: Markó György (DVTK) 36-48 p.

2. Kadlót Zoltán (Salgótarjáni KSE) 36-49,

3. Káldy Zoltán (Ú. Dózsa) 36-51.

Csapatbajnok: BVSC-Eszterika (Borka Gyula, Kozma Attila, Szűcs Csaba) 19 pont,

2. Ú. Dózsa 24,

3. DVTK 26.

férfiak 6 km:

bajnok: Banai Róbert (Ú. Dózsa) 17-30 p,

2. Sági Ferenc (Szolnoki MÁV MTE) 17-31,

3. Berkovics Imre (Haladás VSE) 17-32.

Csapatbajnok: BVSC-Eszterika (Velczenz Tibor, Nyikos, Szacker) 21 pont,

2. Ú. Dózsa 25,

3. Miskolc SC 38.

nők 6 km:

bajnok: Visnyei Márta (Szegedi VSE) 20-11 p,

2. Barócsi Heléna (Szolnoki MÁV MTE) 20-33,

3. Ágoston Zita (Bp. Honvéd) 20-44.

Csapatbajnok: BVSC-Eszterika (Brutóczky Judit, Petrik Éva, Bugya Mariann) 20 pont,

2. DVTK 39,

3. Építők SC 42.

A bajnokság számára kiírt vándordíj pontversenyében:

1. BVSC-Eszterika 359 pont

2. DVTK 332

3. Veszprémi DAC 273

4. Ú. Dózsa 268.

Kiemelt lesz a Tricotex-kupa

A Nemzetközi Amatőr Atlétikai Szövetség (IAAF) levélben közölte a Tricotex-kupa fedett pályás viadal szervezőivel, hogy a Budapest Sportcsarnokban rendezett verseny jövőre minden bizonnyal egyik jelentős állomása lesz az európai sorozatnak. Az IAAF fedett pályás bizottsága londoni tanácskozásán ugyanis úgy dön-

tött, hogy 1991-ben hat versenyt rendeznek a kontinensen, s ezek sorában az egyiknek Budapest adhat otthont. A sorozat végső menetrendjéről a Nemzetközi Szövetség Tanácsa határoz véglegesen, s szinte biztosnak tűnik, hogy a Tricotex-kupa szerepel majd a műsoron.

A fedett pályás bizottság levelében

– amelyet Paul Bristow, az IAAF marketingigazgatója írt alá – közölte azt is, hogy a testület nem ismeri el azokat a versenyeket, amelyeket a szövetség megkerülésével szerveznek.

Ez a megállapítás nyilvánvalóan a „Big Ten” sorozatra vonatkozik, amelyet sorra le is mondanak a korábbi rendezők.

Isaszegi sikere Franciaországban

A franciaországi Saint-Nazaire városában rendezett nemzetközi ökölvívótornán nagyszerűen szerepelt Isaszegi Róbert.

A 48 kg-os kategória olimpiai bronzérmese erős ellenfelek sorát verte, s a döntőben a szovjet Szeilbek Baltabajevet is legyőzte pontozással. Hogy pontosan milyen arányban, arra az AFP hírügynökség jelentése nem tért ki. További győztesek: 51 kg: Artur Mikajelian (örmény SZSZK), 54 kg: Alekszandr Hrisztov (bolgár), 57 kg: Djamel Lifa (francia), 60 kg: Artur Grigorijan (szovjet) 63,5 kg: Armen Gevorian (örmény SZSZK)

Solti Világ-kupa győzelme

Solti Attila 662 (570, 92) körös teljesítménnyel megnyerte a Los Angeles-i futóvilág Világ-kupa-versenyt. Ezzel Solti lett az első magyar sportlövő, aki kivívta a barcelonai nyári olimpiai játékokon való részvételt jogát.

Ónodi tornászbravúrjai

A szerenkénti döntőkkel folytatódott a XIV. Nemzetközi Mestertorna nevet viselő tornászviadal, amelynek eredménye beszámít a Világ-kupába is. Az összetettben győztes Ónodi Henrietta ezúttal is kitétt magáért, az ugrást megnyerte, felemáskorlátlan pedig harmadik lett. Ugyancsak a harmadik helyet szerezte meg Boda László a gyűrűn.

Ez is választás,

igaz, a távoli Peruban, ahol arra voksoltak vasárnap, ki legyen a köztársaság új elnöke. A nagyszabású rendőri készültség mellett lezajlott eseményen természetesen szót kértek a dél-amerikai ország hölgyei is, akik képünkön nemzeti viseletben várnak a sorukra. S hogy ne kelljen hiába bemenni a városba, úgy gondolták, ha már ott vannak, elnéznek a vásárra is. Így a nemzeti öltözet és zászlócska mellett jól megfér a hátán a batyu is...

Beváltanám én...

...már mint azokat a dollárokat, amelyeket Miskovics, a jugoszláv szövetségi kormány főtitkára kilátásba helyezett a jövőre nézve a reménybeli turistáknak. Mert – ha igazak a belgrádi Borba értesülései – a keleti vendégeknek személyenként 200 dollárt kell majd hamarosan dinarizálni déli szomszédunk határlomlásain. Azt remélik, ettől a rendelkezéstől megszűnik a mostani áldatlan állapot, amikor a sor vége egyre inkább közelít Csehszlovákia felé.

Ahogy én látom, Miskovics úr helyesen ítéli meg a dolgokat: egy-kettőre elapad majd a várakozók tömege, nem lesz szükség a Keleten még ma is megszokott „tapizásos” vámvizsgálatra. Részben azért válik ez fölöslegessé, mert amire az átlagos magyar összesefelti ezt a nevelésesen csekély összeget, alighanem úgy megfeszlik a nadrágja, hogy a határőrök mélyebb összefüggéseket is felismerhetnek. Az esetben is hiábavaló a kutakodás, ha a zöldhasú bankókat gond nélkül csapja ki az asztalra az üdülőni vágyó idegen; neki ugyanis – pusztán ebből láthatóan is – megvan a magához való esze, amivel bőven túl fog járni az egyenruhásokén is.

A magam részéről – bár gondolom, nem egyedüli véleményként – azt üzenem a legújabb Kolumbusz-tojás kisütőnek, hogy benne vagyok az ügyekben. A baj csak az, hogy másban is benne vagyok, s ha szívem szerint mennék is, mégis marasztal a honi táj. „Hogya nékem sok pénzem lesz, felülök a repülőre” – mondja a nóta, s vallom én is. Kedves uram, lássa jó szándékomat, beváltom én. Azaz beváltanám, ha lenne mit, mert amim van, azért motozni sem érdemes... #

Cigány Világkongresszus

Az egységes cigány nyelv kidolgozását és oktatását tartják jelenleg a legfontosabb feladatnak a világ cigány lakosságának képviselői, akik vasárnap Varsóban megnyitották a Cigányok Negyedik Világkongresszusát. A varsói fórumon 24 európai, ázsiai és amerikai ország cigánysága képviselteti magát. Az egységes irodalmi nyelv létrehozását azért tartják fontosnak, mert azt a világ bármely országában élő cigányok megértenék. Ezért szorgalmazták könyvek, szótárak és enciklopédiák nemzetközi kiadását.

A NOÉ-től a NIKSZ-be

A kézművesség különböző ágainak mintegy 120 képviselője a Szombathelyen megtartott országos tanácskozásán létrehozta a Népi Iparművészeti és Kézműves Szövetséget. Átalakult tehát a Népművészek Országos Egyesülete, amely 1500, a szakmáját kiválóan művelő szövőt, fadaragót, kékfestőt és más kézművest tömörített. Az új szövetség a szakági szervezeteket kívánja összefogni, és hatékony érdekvédelmet akar biztosítani tagjainak. Legfőbb céljuk, hogy új szervezetük segítségével megőrizzék a magyar nemzeti hagyományokra épülő gazdag tárgykultúrát.

Változékony idő

Északnyugat felől felszakadozik a felhőzet, már csak elszórtan fordul elő zápor. A szél lassanként mérséklődik és a Dunántúlon délkeletre fordul. További enyhülés várható. A legalacsonyabb hőmérséklet 0 és plusz 5 fok, a legmagasabb 7 és 12 fok között alakul.

Gépiróverseny

A bécsi UNESCO ifjúsági gépiróversenyen a magyar csapat második helyezést ért el. A hibátlanlansági másolás versenyen második helyezett Kapronczy Orsolya (Debrecen DOTE), negyedik helyezett Szőke Veronika (Nagykanizsa Tungsram). A sebességi másolás versenyen 5. helyezett Kapronczy Orsolya, 6. helyezett Szőke Veronika, 7. helyezett Varga Anita, (Miskolc, Művelődési Központ).

Börtönlázadások Nagy-Britanniában

Regályszerűen terjed a fegyencélzás Nagy-Britannia tülzsúfolt börtöneiben: szombaton a hírhedt dartmoori börtön egyik épületszárnyát kerítette hatalmába zendülő rabok egy százfos csoportja, vasárnap pedig a cardiffi börtönben foglaltak el egy épületszárnyat zendülő fegyencek, miközben manchesteri Strangeways börtön több száz lázadója közül már nyolcadik napja tartja magát a legelszántabbak egy utolsó húszfos csoportja.

„Strangeways – veletek vagyunk” – „Elég a brutalitásból” ezeket a feliratokat tűzték ki a dartmoori lázadók a csaknem kétszáz éves börtön „D” épületszárnyának tetejére. Innen másztak át vasárnap a szomszédos „C” szárny tetejére és ott is megkezdtek az épület szisztematikus rombolását.

Cardiffban vasárnap reggel mintegy kétszáz fegyenc kerítette hatalmába Wales fővárosi börtönének egyik épületét. Közülük százán a déli órákig tartották magukat, de

kora délután már a lázadás elfojtását jelentették Cardiffból.

David Evans, a fegyőrök országos szövetségének főtitkára vasárnap kijelentette, hogy a brit börtönrendszert az összeomlás közvetlen veszélye fenyegeti, ha nem orvosolják a legsürgősebben „beéptült hibáit”: a tülzsúfolttságot, a rendkívül rossz börtönviszonyokat és a fegyőrség létszámhiányát.

Karolin néni tudja

Minden rendszer nyitja: legyen munka és az embernek egészsége hozzá – így fogalmazott özvegy Kovács Józsefné, született Kálmán Karolin, aki a 102. életévében van, és Szombathely külvárosában, Újperinten szavazott vasárnap, s azután elment a nagytombomba, hogy meghallgassa a püspök úr ígértetését.

A dán komphajó áldozatai

Több mint 140 ember halálát okozta az északi tengeri dán komphajón szombaton hajnalban keletkezett tűz. A még mindig lángoló „Scandinavian Star”-t vasárnap hajnalban bevontatták a svédországi Lysekil kikötőjébe. A szerencsétlenül járt hajóról eddig 75 holttestet szállítottak el. Megtalálták az utaslistát, amelynek alapján pontosan meg tudják állapítani az áldozatok számát: feltehetően 471 személy tartózkodott a komphajón és közülük 313-at sikerült megmenteni.

A svéd rendőrség megkezdte a hajó norvég kapitánya, Hugo Larsennek és a legénység kihallgatását. A kapitány szerint biztosan gyújtogatás történt, mert rövid időn belül a hajó három különböző pontján lobbantak fel a lángok. Két tűzfészkét sikerült eloltani. A matrózok azt vallották, hogy tűzoltási gyakorlatuk nem volt, erre vonatkozóan semmilyen kiképzést nem kaptak.

Pápai felhívás a fiatalokhoz

II. János Pál pápa felhívta virágvasárnapi szentmiséjén a világ fiataljait, hogy minél nagyobb számban gyűljenek egybe 1991 augusztusában a délnyugat-lengyelországi Czeszchowában, az ottani zárandokhelyen, a hatodik egyházi világifjúsági nap megünneplésére. A Szentatyja közölte, hogy maga is jelen lesz az ünnepségen. Ezzel hivatalosan megerősítette, hogy jövőre újra ellátogat szülőhazájába, Lengyelországba. A mostani vatikáni virágvasárnapi szentmise és körmenet a nagyhét egyházi ünnepségsorozatának nyitánya volt. Az idén erre a vasárnapra tűzték ki egyben az egyházi ifjúsági világnapot is. Mintegy húsz ezer, különböző nemzetiségű fiatal vett részt a Szent Péter bazilika előtt lezajlott szentmisén. A Szentatyja jövőre negyedszer látogat Lengyelországba azóta, hogy 1978-ban a római katolikus egyház feje lett. Czeszchowa, ahová a világ ifjúságát találkozóra hívja, nevezetes zárandokhely. Ott őrzik a „Fekete Madonna” ikont. Ezt a képet a lengyel nép a nemzeti összetartozás érzésének tárgyasulit kifejeződéseként értékelte az ország több évszázados feldaraboltsága idején. A szentképnek századokon át számos hívő csodatevő erőt tulajdonított és talán még ma is tulajdonít.

Filmesek fesztiválja

Vasárnap díjkiosztóval véget ért a független filmesek és videósok 37. országos fesztiválja Szolnokon. A négy-napos rendezvényen több mint fél-száz produkciót mutattak be, s ezek többsége már videotechnikával készült. Magyar Televízió vándorserlegét és a bizottság kiemelt díját Őszi Zoltán (Somogyi Amatőr Film- és Videó Stúdió) kapta a „A város” című rajzanimációs filmjéért. Ugyancsak kiemelt díjban részesült a „Közgaz. Vizualis Brigád” elnevezésű alkotóközösség két munkája.

A Napjaink végnapjai

Az biztos, hogy a 29. évfolyamát jegyző Napjaink című irodalmi folyóirat megszűnik. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyében megjelenő, tanácsi finanszírozású négy kiadvány helyett kettő jelenik meg. A végső döntést szakértői konzultáció előzte meg. A Napjaink 54 éves főszerkesztője, Papp Lajos nyugdíjba készül, az új lapok megjelenítésének szorgalmazója – a választáson jól szerepelt pártok képviselői – a régi, kompromittáló nevet elvetésre méltónak ítélték. A megyei tanács illetékese ezzel a javaslattal áll testület elé, előterjesztve azt, hogy az új irodalmi lap negyedévente jelenjék meg, s az aktuális kulturális újság egyelőre havonta tájékoztassa a régió olvasóit.

A Napjaink napjai meg vannak számlálva. Talán három-négy szám még megjelenik.

A struktúraváltoztatás jegyében elhangzott, hogy az évente 2 millió forint támogatást kapó lapnak 22 egyéni és 562 közületi előfizetője volt. A megjelent példányszám: 1381. A remittenda 333. A két új borsodi folyóirat főszerkesztői állására pályázatot írnak ki, amelynek éppúgy tartalmaznia kell a jelölt nacionáléját, mint az új lap koncepcióját és nevét. A pályázatokról a később kinevezendő öt tagú kuratórium dönt. A közeli (hó)napjainkban.

B.I.

Elhunyt úrhajós

Ötvenhat éves korában szívroham következtében szombaton elhunyt Ronald Evans amerikai úrhajós, az utolsó holdra szálló amerikai úrexpedíció, az Apollo-17 személyzetének tagja. Az úrhajós arizonai otthonában álmában érte a halál. Evans 1933-ban született. Repülőmérnöknek tanult a kansasi egyetemen, 1966-ban lett úrhajós. Élete legnagyobb élményének tartotta az Apollo-17 fedélzetén 1972. december 7. és 19. között tett holdutazását. 1977-ben felhagyott az úrhajós munkával és egy nagy amerikai energetikai cég szóvivője lett.

Milícia helyett policia

A lengyel Szejm törvényt fogadott el a belbiztonsági erők átszervezéséről. Az új törvény tiltja a párttagságot és a politizálást a rendőröknek és az állambiztonsági alkalmazottaknak. A jövőben a hagyományos rendőrség lényegében azonos lesz a mostanival, hiszen a teljes személyi állománya a helyén maradhat. Változás az elnevezésekben és a működési elvekben lesz.

Az eddigi milícia megnevezést felváltja a második világháború előtt használt policia. Az új törvény tiltja és öt évi fegyházbüntetéssel szankcionálja a vallomások erőszak vagy fe-

nyegetés által való kicsikarását. Az állambiztonsági hivatal foglalkozik a jövőben a hírszerzéssel, az elhárítással és az államellenes bűncselekményekkel. Ez a hivatal nem veszi át automatikusan a LEMP hatalmi monopóliuma idején létrehozott politikai rendőrség, a biztonsági szolgálat személyi állományát. Az eddigi politikai rendőrséget feloszlatják. Munkatársai kérhetik felvételüket az új állambiztonsági hivatalba. Ezután csak akkor hallgatnak le telefonokat, ha minden egyes esetben engedélyt kérnek és kapnak ehhez a belügyminisztertől és a főügyésztől.

TAVASZI ZSONGÁS

Csernobil

Kései kedvezmények

Csaknem négy évvel a csernobili atomerőmű-baleset után széles körű kedvezményeket adott egy szovjet kormányrendelet a katasztrófa következményeinek felszámolásában részt vevő embereknek. A kormány utasította az illetékes minisztériumokat és más főhatóságokat, hogy még ebben az évben szervezzék meg a katasztrófa után az erőműben, illetve annak harminc kilométeres körzetében munkát végzést személyek pótlólagos orvosi vizsgálatát, vegyék nyilvántartásba őket, s hozzanak létre számukra 1992-ig regionális rehabilitációs központokat.

A rendelet számos könnyítést irányoz elő a csernobili betegeknek. Egyebek közt elsőbbséget biztosít számukra az egészségügyi ellátásban, ingyenes gyógyszerellátást tesz lehetővé, s más szociális kedvezményekről is rendelkezik.

Holnap
számunkban
olvashatják,
hány
munkásőr
ment
nyugdíjba?